

PROVINCIAAL ONDERWIJS VLAANDEREN

LEERPLAN 3de GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

3de graad Technisch Secundair Onderwijs

Creatie en Mode

Leerplannummers

TV Kleding 2002/ 2//4/O/SG/1/III/D

TV – Praktijk Kleding 2002/ 3//4/O/SG/1/III//D/

TV Kleding 2004/16//4/P/SG/1/III/D

INHOUDSTAFEL

Gebruiksaanwijzing	3
Lessentabel	6
Visie op het onderwijs	8
Visie op stage	10
Algemene profilering voor de studierichting Creatie en Mode.....	18
Algemene doelstellingen voor de studierichting Creatie en Mode	21
Algemene pedagogische en didactische wenken.....	22
Minimale materiële vereisten	24
Specifieke doelstellingen, leerinhouden, pedagogisch-didactische wenken	26
TV Kleding Creatie.....	27
TV Kleding	31
PV Kleding	88
Stage.....	97
Geïntegreerde proef.....	102
Evaluatie.....	103
Nuttige adressen	108

GEBRUIKSAANWIJZING

Het leerplan

Statuut

Een school wordt door de overheid gesubsidieerd. In ruil daarvoor moet ze bewijzen dat ze een behoorlijk studiepeil nastreeft en bij de leerlingen bereikt. Het leerplan is een middel voor de overheid om na te gaan of de school aan deze kwaliteitseisen voldoet. Daarom dient ze van goedgekeurde leerplannen gebruik te maken.

Het leerplan fungeert m.a.w. als een juridisch-inhoudelijk contract tussen de overheid en de school of de inrichtende macht. Het is het officieel en bindend basisdocument waarvan de leraar uitgaat bij het vormgeven van zijn onderwijspraktijk.

Goedkeuring

Het leerplan wordt ontwikkeld door de leerplancommissie in opdracht van de Provinciaal Onderwijs Vlaanderen. De leerplancommissies worden in september samengesteld en bestaan uit vakleraren en pedagogische medewerkers van Provinciaal Onderwijs Vlaanderen.

Het leerplan moet voldoen aan inhoudelijke en vormelijke criteria. We verwijzen hier naar het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de goedkeuringscriteria en indieningsmodaliteiten van de leerplannen voor het secundair onderwijs (26 nov. 1996).

Globaal concept van het leerplan

Dit leerplan is uitgewerkt voor de 3de graad van de studierichting Creatie en Mode.

De pedagogische en didactische wenken worden in dit leerplan niet onmiddellijk gekoppeld aan de doelstellingen en leerinhouden. Afhankelijk van de verschillende thema's kunnen leraar en leerlingen keuzes maken. Deze keuzes bepalen mee welke pedagogische en didactische wenken relevant zijn op dat moment. De pedagogische en didactische wenken zijn dan ook terug te vinden in een apart luik na de doelstellingen en leerinhouden.

Integratie van de vakken is bijzonder belangrijk. Indien de verschillende vakken door meerdere leraren gegeven worden is coördinatie onontbeerlijk.

Het leerplanonderdeel *TV Kleding Toegepaste Informatica* kan bij momenten ook best geïntegreerd worden in de vakken *creatie, vormgeving* en *praktijk*.

Sommige doelstellingen kunnen in verschillende vakken gerealiseerd worden. Het is aan het lerarenteam, te kiezen in welke vakken welke accenten zullen liggen. Deze keuzes dienen geëxpliciteerd te worden in de jaarwerkplannen. Het is aangewezen om een geïntegreerd graadwerkplan op te stellen voor de studierichting *Creatie en Mode*.

Verder vindt u in dit leerplan volgende onderdelen.

Algemene profilering van de studierichting Creatie en Mode

Hierin vindt de leraar een situering van de studierichting *Creatie en Mode*, de beginsituatie en de algemene doelstellingen voor de studierichting.

De doelstellingen

In de **algemene doelstellingen** staat vermeld welke competenties voor de studierichting *Creatie en Mode* gelden. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de attitudes.

De **specifieke doelstellingen** zijn zo operationeel mogelijk geformuleerd.

De **basisdoelstellingen** moeten door zoveel mogelijk leerlingen bereikt worden. Zij vormen de criteria die de klassenraad ondermeer zal hanteren bij de eindbeoordeling van elke leerling. Dit betekent dat bij een juiste oriëntering van de leerling het onderwijs garant staat voor het bereiken van het vooropgestelde eindresultaat zoals geformuleerd in de basisdoelstelling. De basisdoelstellingen vormen met andere woorden het minimumprogramma.

De **uitbreidingsdoelstellingen** zijn verrijkings-, extra-, verdiepings- of maximumdoelstellingen. Zij leiden tot gedifferentieerd werken. Niet alle leerlingen kunnen deze doelstellingen bereiken. Deze doelstellingen zijn dan ook niet verplicht aan alle leerlingen aan te bieden en bepalen niet of een leerling al of niet geslaagd is. Zij kunnen wel een aanwijzing zijn voor de verdere oriëntering van de leerling.

De leerinhouden

De leerinhouden worden opgesteld door de leerplancommissie. Er wordt op gelet dat er een evenwicht is tussen ‘verplichting’ en ‘eigen inbreng’ van de leraar. De leerplannen van Provinciaal Onderwijs Vlaanderen stellen de doelen centraal.

De didactische en pedagogische wenken

In deze rubriek vindt de leraar hulpmiddelen om de doelstellingen te bereiken. Het zijn zowel didactische werkvormen, didactisch materiaal, audiovisuele middelen, ...

De wenken zijn een hulp voor de leraar, maar verplichten hem/haar geenszins om ze aan te wenden. De school en de leraar zijn autonoom bij het concretiseren van de specifieke doelstellingen en de leerinhouden.

De evaluatie

In deze rubriek vindt de leraar een concept over de wijze waarop hij/zij de beoordeling van de leerling kan verantwoorden.

De bibliografie

De leraar vindt in de bibliografie een lijst van vaktijdschriften, handboeken, schoolboeken, handleidingen, standaardwerken, naslagwerken, didactische pakketten, ... die hem/haar kunnen helpen bij het voorbereiden van de lessen of die hij kan gebruiken als didactisch materiaal.

Besluit

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen opteert waar mogelijk voor:

- open leerplannen, met veel ruimte voor de eigen inbreng van het lerarenteam en veel didactische en pedagogische tips ter ondersteuning;
- een hechte horizontale en verticale samenhang.

LESSENTABEL

Creatie en Mode - 3^e graad - TSO

Basisvorming **15**

AV Godsdienst/N.C. - Zedenleer	2	2
AV Aardrijkskunde	1	1
AV Frans	2	2
AV Engels	2	2
AV Geschiedenis	1	1
AV Lichamelijke Opvoeding	2	2
AV Nederlands	2	2
AV Wiskunde	2	2

Optioneel gedeelte **20**

Fundamenteel gedeelte **18**

TV Kleding		3	4/3
Creatie			
TV Kleding		10/9	10/9
Vormgeving	4	4	
Kostuum- en Kunstgeschiedenis	1	1	
Marketing en Distributie	1	1	
Materialenkennis	1	1	
Technologie en Organisatie	1/0	1/0	
Toegepaste Informatica	2	2	

PV Praktijk Kleding		3	3
Stage		0/1	0/1/2
TV Toegepaste economie (Bedrijfsbeheer)		2	1

Complementair gedeelte **2**

AV Natuurwetenschappen		1/0	1/0
AV Nederlands		1/0	1/0

ANDERE TE GEBRUIKEN LEERPLANNEN

Basisvorming

AV Aardrijkskunde	OVSG	0/2/1993/280
AV Frans	OVSG	0/2/1993/295 en 0/2/1994/443
AV Engels	OVSG	0/2/1993/258
AV Geschiedenis	OVSG	0/2/1994/443
AV Lichamelijke opvoeding	OVSG	0/2/1995/225
AV Nederlands	OVSG	0/2/1993/267
AV Wiskunde	OVSG	0/2/1993/289

Optioneel gedeelte

Fundamenteel gedeelte

TV Toegepaste economie (Bedrijfsbeheer)	OVSG	0/2/1999/386
---	------	--------------

Complementair gedeelte

AV Natuurwetenschappen	geen leerplan	
AV Nederlands	OVSG	0/2/1993/276

VISIE OP ONDERWIJS

Basisreferentiekader

Het basisreferentiekader van waaruit onderwijs wordt verstrekt, vinden we terug in *het pedagogisch project*. Dit is het geheel van onderwijskundige en opvoedkundige uitgangspunten die vanuit een bepaald mens- en wereldbeeld door de inrichtende macht worden vastgelegd.

Door de ondertekening van de Engagementsverklaring van het onderwijs en de onderschrijving van de Standpuntbepaling Provinciaal Onderwijs Vlaanderen in het kader van de opvolging van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind vormen volgende inhoudelijke principes een *rode draad in het pedagogisch project van elke inrichtende macht van het provinciaal onderwijs*:

- het provinciaal onderwijs is open onderwijs, toegankelijk voor iedereen, vertrekkend vanuit de idee van een pluralistische samenleving, waarbij mensen met verschillende overtuigingen en achtergronden met elkaar positief kunnen omgaan, zonder daarom hun identiteit te verliezen;
- het provinciaal onderwijs is gericht op de maximale ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en ontwikkelingskansen van alle leerlingen en op de voorbereiding van een beroepsleven;
- het provinciaal onderwijs is gericht op het bijbrengen van eerbied voor de rechten van de mens en op het beleven en toepassen van mensenrechten in de geest van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en inzonderheid het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Jongeren worden, ongeacht de capaciteiten waarover ze beschikken, erkend als medeburgers en worden aangesproken om verantwoordelijkheid op te nemen voor en mee vorm te geven aan de kwaliteit van (het leven op) de school.

Geënt op de basisbeginselen van het pedagogisch project stuurt de school haar onderwijskundig en opvoedkundig beleid en formuleert ze haar *schoolvisie*.

In de schoolvisie expliciteert de school haar pedagogisch referentiekader in de vorm van concrete opvoedingsdoelen, waarden en normen en beschrijft ze hoe ze haar socialisatie-opdracht wil realiseren.

De schoolvisie vormt de basis voor schoolwerkplanontwikkeling.

Ontwikkelingsbegeleiding

Ontwikkelingsbegeleiding omvat alle lesgebonden en les overstijgende onderwijsactiviteiten en/of methodes die gericht zijn op waardensocialisatie.

Aandacht gaat hierbij zowel uit naar leerlinggerichte activiteiten als naar het scheppen van randvoorwaarden voor een leefbare school en schoolomgeving voor alle onderwijsparticipanten.

In een school is het bijvoorbeeld onmogelijk om gezondheidszorg en gezondheidseducatie van elkaar te scheiden omdat de organisatie van de zorg het eerste element van de opvoeding is en een basisvoorwaarde voor de kwaliteit van de opvoeding. Dezelfde redenering geldt voor alle andere educatievormen.

Hiertoe rekenen we:

- relatiebekwaamheid en sociale vaardigheden
We verwijzen hiervoor naar de vakoverschrijdende eindtermen in de derde graad.
Er wordt vooral aandacht besteed aan het ontwikkelen van relationele veelzijdigheid, vaardigheden voor duidelijke communicatie en om constructief te participeren aan sociale groepen ...
- gezondheidseducatie
We verwijzen naar de vakoverschrijdende eindtermen in de derde graad.
Leerlingen leren rekening houden met omgevingsfactoren en leren dat vrijheid verantwoordelijkheid inhoudt. De basis wordt gelegd voor het ontwikkelen van een genuanceerd en evenwichtig persoonlijk en collectief geweten.
- opvoeden tot burgerzin
We verwijzen hiervoor naar de vakoverschrijdende eindtermen in de derde graad.
De meer ‘formele’ pijlers van de democratie komen aan bod, namelijk de democratische raden en parlementen. Jongeren dienen ook hun weg te kennen in het aanbod van diensten en instellingen die ter beschikking staan van de burgers. Er wordt ook aandacht besteed aan de mondiale dimensie van de huidige samenleving.
- milieueducatie
Deze educatievorm vindt men beschreven bij de vakoverschrijdende eindtermen in de derde graad. Hier wordt er rekening gehouden met een breder tijds- en ruimteperspectief en wordt er gewerkt aan een hogere maatschappelijke betrokkenheid en groeiende verantwoordelijkheid van de leerlingen.
- leren leren
Het doel van leren op school is in de eerste plaats het leerproces en niet het cijfer. Leerkrachten moedigen hun leerlingen aan om te slagen en begeleiden hen bij dit proces. We verwijzen hier eveneens naar de vakoverschrijdende eindtermen in de derde graad.
- muzisch creatieve vorming
Dit vakoverschrijdend thema wil bij leerlingen de interesse, gestimuleerd in basisonderwijs en eerste graad, verdiepen en verbreden. Om dit te realiseren kan er aangesloten worden op de jongerencultuur zoals televisie, internet, festivals, graffiti... Samen met collega's en met begeleidende kunstenaars kunnen projecten opgezet worden die inspelen op de vele vragen van leerlingen die ‘kunst’ hun stelt.

VISIE OP STAGE

Visie van Provinciaal Onderwijs Vlaanderen

De vigerende ministeriële omzendbrief betreffende stages ingericht in bedrijven of instellingen ten behoeve van leerlingen in het voltijds secundair onderwijs, bepaalt de administratieve, juridische en organisatorische richtlijnen inzake de materiële en inhoudelijke organisatie van stages. De nieuwe richtlijnen treden in voege vanaf 1 september 2003.

De opzet is de volgende :

- de jongere moet zijn op school verworven vaardigheden, kennis en attitudes kunnen inoefenen en uitbreiden
- de inspectie controleert de kwaliteit van de stages
- in het schoolreglement moeten de grote krachtlijnen van de stage worden vermeld
- standpunt van de overheid: leerlingenstages moeten een toegevoegde waarde genereren
- er is een administratieve vereenvoudiging (niets opsturen naar de overheid).

Belangrijk hierbij is dat stages buitenschools plaatsvinden en geen extramuros activiteiten mogen zijn.

Een leerlingenstage is niet gebaseerd op de gewone arbeidsovereenkomst en niet op een overeenkomst voor tewerkstelling van studenten. Scholen moeten hiervan abstractie maken.

Stage is een begeleide confrontatie/participatie aan de activiteiten van een reële arbeidspost¹. De leerlingenstage is dus een veelomvattende werkvorm die de leerlingen in staat stelt om kennis te maken met meerdere belangrijke werkvelden met het oog op een gefundeerde studie- en/of beroepsoriëntatie. Ze verschilt van de klassieke lessen. Het contact met het toekomstig arbeidsmilieu, de betrokkenheid van externen, die samen met de leraars opleiding en vorming geven, de aandacht voor de persoonlijkheid en de ontwikkeling van arbeidsattitudes maakt van de leerlingenstage een integrerende werkvorm.

Het leerproces van de stagiair situeert zich tijdens de stage op verschillende vlakken:

- op het domein van het ervaren, zij beleven wat het betekent op een “werkvloer” in een echt bedrijf te werken
- op het domein van doorleven en doordenken over arbeidssituaties waarin de stagiair geplaatst wordt, voorwaarde hierbij is dat hij in staat is hierover te reflecteren, alleen, in team of onder begeleiding
- in het opdoen van nieuwe inzichten die de stagiair kan vergelijken en toetsen aan de inzichten die hij op school, thuis of op andere plaatsen heeft meegekregen

¹ Reële arbeidspost = deel van het arbeidsproces waarvoor de werknemer een reeks taken heeft uit te voeren

- het verbinden met reeds aanwezige inzichten; hiervoor gaan we ervan uit dat er een bereidheid tot leren en verandering is. Zonder deze bereidheid (motivatie) is er geen leereffect.

De school kan de organisatievorm van de stages kiezen afhankelijk van studiejaar, studierichting, infrastructuur op school en in overleg met de stagegevers. Samen met de stagegevers maakt de school de keuze tussen blokstage en alternerende leerlingenstage. De gekozen organisatievorm staat in functie van het bereiken van de leerplandoelstellingen.

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen gaat uit van het feit dat de scholen de omzendbrief correct moeten uitvoeren

De school zal aandacht besteden aan de informatie van de leerling-stagiair² en zijn ouders. Zij moeten alle praktische informatie krijgen over het verloop van de leerlingenstages. Voor dit voorbereidend werk zorgen de stagecoördinator³ en de stagebegeleider⁴.

De leerling-stagiair verricht arbeid onder gezag van een ander persoon, de stagementor⁵. Er mag geen loon worden uitgekeerd.

De stagegever⁶ is verantwoordelijk ten aanzien van de leerling-stagiair op het vlak van de arbeidswet- en regelgeving.

Jongeren op het werk worden beschermd: het arbeidsreglement geldt voor de leerling-stagiair (een afzonderlijk aangepast reglement kan ook).

De inrichtende macht blijft verantwoordelijk voor eigen personeelsleden.

² Leerling – stagiair: De leerling-stagiair heeft een dubbel statuut: leerling én gelijkgestelde werknemer. De leerling-stagiair is een ingeschreven leerling en moet dus ook in het aanwezigheidsregister vermeld worden.

³ De persoon die op de stageplaats of op de school instaat voor het goede verloop en de opvolging van de verschillende stagiairs.

⁴ De persoon verbonden aan de school die het verloop van de stage en de evoluties van de stagiair opvolgt en de stagiairs met raad en daad bijstaat, in constructief overleg met de stagementor.

⁵ De persoon die de taak op zich neemt om de stagiair zo goed mogelijk te gidsen op de werkvloer en hem te begeleiden in al zijn acties.

⁶ De stageplaats: m.a.w. de organisatie, voorziening of afdeling waar de stagiair stage loopt.

Praktische maatregelen, organisatietips

Naast de bespreking en de ondertekening van de leerlingenstageovereenkomst en het stagereglement worden opdrachten gegeven en afspraken gemaakt met betrekking tot het stageschrift. Het stageschrift is het document waarin de leerling-stagiair schriftelijk verslag uitbrengt over zijn stageactiviteiten, persoonlijke ervaringen, commentaren, zelfevaluatie ... Het wordt op regelmatige tijdstippen geïviseerd door de stagementor en door de stagebegeleider.

Leerlingen en ouders zullen informatie ontvangen over de uurregeling, de locatie, de verplaatsingen, de begeleiding, de verzekeringsaspecten, de arbeidswetgeving. Het evaluatiekader volgens hetwelk de leerling-stagiair zal beoordeeld worden moet voor de aanvang van de leerlingenstage duidelijk gemaakt worden aan de leerling-stagiair.

Voor elke leerling-stagiair maakt de school, als onderdeel van het persoonlijk dossier van de leerling, een individueel stagedossier. Dit dossier bevat:

- de leerlingenstageovereenkomst(en);
- de evaluatiedocumenten;
- de briefwisseling over de betrokken leerling-stagiair;
- een individuele steekkaart⁷.

Duidelijke afspraken tussen de school en stagegever en regelmatig contact en communicatie tussen stagementor en stagebegeleider zijn inherent aan dit gezamenlijk engagement. De begeleiding dient zowel een element van procesbegeleiding als een element van productbegeleiding te bevatten. De leerling-stagiair zal aangespoord worden tot reflecterend handelen.

Inhaalstage

Vanuit de optiek dat de leerplandoelstellingen onverkort dienen gerealiseerd, kan de school, in hoofde van een individuele leerling, al dan niet beslissen tot een inhaalstage indien deze leerling omwille van ziekte of een andere gewettigde reden de stage niet op het voorziene tijdstip heeft kunnen verrichten.

Uiteraard dient rekening gehouden met de toegelaten stageperiodes zoals bepaald in de omzendbrief SO 74. Zo een leerling op 30 juni het vooropgesteld stagevolume nog niet heeft bereikt, dan wordt hetzij onmiddellijk een eindbeslissing over het al dan niet geslaagd zijn genomen, hetzij een eindbeslissing uitgesteld teneinde aanvullende evaluatiegegevens te verzamelen op grond van inhaalstage tijdens de zomervakantie. De regelgeving op de organisatie van het voltijds secundair onderwijs (cfr. omzendbrief SO 64 van 25 juni 1999) stelt niettemin dat elke uitgestelde beslissing uiterlijk de eerste lesdag van het daaropvolgend schooljaar dient genomen; leerlingenstages, als onderdeel van een leerjaargebonden programma, kunnen met andere woorden nooit schooljaaroverschrijdend zijn!

⁷ Op de individuele steekkaart staan de coördinaten van de leerling-stagiair evenals de gegevens over de school, het betrokken structuuronderdeel, de stagegever, de stageplaats, de stagebegeleider, de stagementor, de leerlingenstageperiode en de datum van de leerlingenstageovereenkomst

Minimale materiële vereisten voor de stageplaats

- de stageplaats moet activiteiten bieden/ goederen produceren/ diensten verlenen die aansluiten op het leerplan en voldoen aan de visie op de leerlingenstage;
- er moet geactualiseerde uitrusting, apparatuur en technologie beschikbaar zijn ;
- stageplaatsen moeten voldoen aan de geldende regelgeving waar deze van toepassing is;

Een goede stageplaats, arbeidspost voldoet zo maximaal mogelijk aan de volgende criteria

- het aantal stageplaatsen per stagebiedend bedrijf blijft beperkt zodat leerlingenstagiairs goed begeleid kunnen worden; om dezelfde reden blijft het aantal leerling-stagiairs per stagebegeleider en per stagementor beperkt
- de stageactiviteiten sluiten aan op de schoolopleiding en de leerling-stagiair wordt niet behandeld als een gewone werknemer; leerling-stagiairs kunnen geenszins worden ingezet als goedkope werkkrachten of als klusjesmannen;
- de leerlingenstage is geen doel op zich; het is een pedagogisch didactisch middel in het kader van de opleiding en vorming die de leerling-stagiair geniet, op school en in het stagebiedend bedrijf;
- de stageplaats ligt binnen een redelijke afstand van de woonplaats van de leerling-stagiair tenzij een oplossing kan gevonden worden (bijvoorbeeld een logement of een gezamenlijke verplaatsing met de werknemers);
- de stagegever garandeert een pedagogische begeleiding ; de stagementor is een bekwaam medewerker en de vertrouwenspersoon voor de leerling-stagiair; hij krijgt vanwege het bedrijf tijd en ruimte voor de begeleiding van de leerling-stagiair;
- de stagegever geeft blijk van een kwaliteitsvolle visie; hoewel deze kan verschillen van de visie van de school, ervaart de leerling-stagiair op de stageplaats dat men werkt vanuit een doordacht kwalitatief concept;
- de organisatie die de leerlingenstage mogelijk maakt functioneert, net als de school, voorbeeldig en geeft blijk van ethische en deontologische normen en waarden; zij schenkt aandacht aan het sociaal klimaat en aan de welzijnsreglementering; zij voldoet aan de voorwaarden die het beroep regelen, met name de vestigingswet, de exploitatievoorwaarden en de vergunningen;
- stageplaatsen en de stageopdrachten vertonen verscheidenheid en maken een progressief leerproces mogelijk.

Algemene doelstellingen

De leerlingen confronteren met hun toekomstig werkmilieu en met de volle realiteit van het beroep. In het kader van studie- en beroepsoriëntatie kennismaken met meerdere belangrijke werkvelden.

Het leren toepassen van de op school verworven kennis, vaardigheden en attitudes door het verrichten van arbeid in concrete arbeids- en cliëntsituaties

Het leren ontdekken door de leerlingen van eigen kwaliteiten en tekorten (zelfkennis, zelfevaluatie, zelfkritiek) en het nut doen inzien van de door de school bijgebrachte basiskennis.

Het bevorderen van de groei naar volwassenheid en zelfstandigheid

Het leren gebruiken van de laatst ontwikkelde gereedschappen, apparaten, machines en technologieën die op school, wegens haar kleinere schaal, niet kunnen worden aangeleerd.

Leren rekening houden met de factoren werktijd en werkuren, tempo, efficiëntie, productiviteit, cliëntgerichtheid en kwaliteitszorg.

Elementair inzicht verwerven in de dagelijkse praktijk op het vlak van organisatie, beheer, inrichting en dergelijke.

Het ontwikkelen van verantwoordelijkheidsbesef en het bevorderen van sociale vaardigheden en attitudes, die professioneel belangrijk zijn, in het bijzonder het kunnen functioneren in teamverband en het ontwikkelen van een vriendelijke en functionele communicatie in de omgang met collegae en klanten

Het ontwikkelen van zin voor orde, zorg, netheid en stiptheid, tevens initiatief leren nemen en correct reageren op arbeidssituaties

Leren gezag accepteren.

Het ontwikkelen van zin voor organisatie en efficiëntie en het leren dragen van verantwoordelijkheid

De veiligheids-, gezondheids- en hygiënevoorschriften consequent toepassen en tevens rekening houden met milieuvoorschriften.

Aandacht hebben voor de ergonomische aspecten van het beroep.

Specifieke stagedoelstellingen- vooropgestelde leerdoelen

1. Doelstellingen in verband met kennis en inzicht
 - 1.1. De stagiair beheerst de geziene leerstof op zijn/haar niveau
 - 1.2. De stagiair gaat actief op zoek naar informatie in verband met de activiteiten op het stagebedrijf
 - 1.3. De stagiair verzamelt de informatie nodig voor het uitvoeren van een bepaalde handeling
 - 1.4. De stagiair begrijpt een (nieuwe) taak of situatie
2. Doelstellingen in verband met vaardigheden
 - 2.1. De stagiair kan werkzaamheden logisch en doelgericht plannen
 - 2.2. De stagiair kan een opdracht/ taak zelfstandig uitvoeren
 - 2.3. De stagiair werkt:
 - 2.3.1. Handig
 - 2.3.2. In gepast tempo
 - 2.4. De stagiair houdt bij het werken rekening met:
 - 2.4.1. Hygiëne
 - 2.4.2. Veiligheid
 - 2.4.3. HACCP normen
 - 2.4.4. Economische/ ecologische overwegingen
 - 2.5. De stagiair kan observeren
 - 2.6. De stagiair kan mondeling rapporteren
 - 2.7. De stagiair kan mondeling rapporteren
 - 2.8. De stagiair kan soepel en efficiënt samenwerken
 - 2.9. De stagiair legt op een vlotte en tactvolle wijze contact met klanten/omgeving
 - 2.10. De stagiair is duidelijk en juist in het doorspelen van informatie
 - 2.11. Het taalgebruik van de stagiair is correct en gepast
3. Doelstellingen in verband met de beroepsattitude
 - 3.1. De stagiair toont betrokkenheid bij het gebeuren op het stagebedrijf
 - 3.2. De stagiair geeft blijk van verantwoordelijkheidszin.
 - 3.3. De stagiair is nauwkeurig, stipt en eerlijk
 - 3.4. De stagiair durft initiatief nemen
 - 3.5. De stagiair reflecteert op eigen functioneren, vraagt steeds feedback en stuurt bij
 - 3.6. De stagiair is flexibel en past zich vlug aan
 - 3.7. De stagiair kan op een positieve manier omgaan met kritiek
 - 3.8. De stagiair staat open voor contact. Is bereid om van anderen te leren
 - 3.9. De stagiair is beleefd, tactvol, fijngevoelig in de omgang
 - 3.10. De stagiair respecteert het beroepsgeheim
 - 3.11. Het stagedossier is in orde

BIJLAGE : Stagereglement (bindend voor alle scholen en structuuronderdelen)

STAGEREGLEMENT

Art.1. Dit reglement is van toepassing op alle leerlingen van het voltijds secundair onderwijs die een stageperiode volbrengen in het kader van hun schoolopleiding, alsmede op de directeurs van deze onderwijsinstellingen en de stagegevers.

Art. 2. De leerling-stagiair blijft onderworpen aan het gezag van de directeur van de onderwijsinstelling of zijn afgevaardigde.

Art. 3. De leerling-stagiair voert stipt doch enkel de in de stageactiviteitenlijst voorgeschreven opdrachten uit onder leiding en toezicht van de stagementor.

Hij heeft het recht de uitvoering te weigeren van taken die niet in de stageactiviteitenlijst voorzien zijn of die zijn fysische of psychische mogelijkheden te boven gaan of die strijdig zijn met onderhavig reglement. Hij maakt hiervan omstandig melding in zijn stageschrift. Bij betwistingen terzake is het oordeel van de stagebegeleider doorslaggevend. De leerling-stagiair mag steeds contact opnemen met de stagebegeleider.

Art. 4. De prestaties van de leerling-stagiair worden niet bezoldigd. Eventueel mogen de aan de leerlingenstage verbonden kosten terugbetaald worden.

Art. 5. § 1. De leerling-stagiair volgt de werktijden van de stageverlenende organisatie.

§ 2. Hij begeeft zich naar de stageplaats op de gestelde dagen en binnen de gestelde uren, overeenkomstig de leerlingenstageovereenkomst.

§ 3. Hij verwittigt de directeur van de onderwijsinstelling onmiddellijk van de feiten die de afwezigheid op de stageplaats kunnen rechtvaardigen. De directeur van de onderwijsinstelling brengt de stagegever hiervan onmiddellijk op de hoogte. Andere dan de door de directeur van de onderwijsinstelling gemelde afwezigheden worden zo vlug mogelijk door de stagegever aan de directeur van de onderwijsinstelling meegedeeld.

Art. 6. De leerling-stagiair dient zich welvoeglijk en voorkomend te gedragen tegenover de stagegever en zijn werknemers.

Art. 7. § 1. De stagegever zal de leerling-stagiair het nodige materiaal en materieel ter beschikking stellen en laten gebruiken overeenkomstig de modaliteiten van onderhavig reglement.

§ 2. Indien het gebruik van bepaalde toestellen niet kan toegelaten worden, wordt dit vermeld in de bijzondere voorwaarden van de leerlingenstageovereenkomst.

§ 3. De leerling-stagiair is verplicht het hem overeenkomstig dit artikel toevertrouwd materieel en ongebruikt materiaal in goede staat terug te geven. Hij is niet verantwoordelijk voor de beschadigingen of de sleet toe te schrijven aan het regelmatig gebruik van het materieel.

Hij is evenmin verantwoordelijk voor het gebrekkig werk te wijten aan zijn onhandigheid of onervarenheid. De in deze paragraaf bedoelde schadegevallen zijn ten laste van de stagegever.

§ 4. De personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of in rechte of in feite de minderjarige leerling-stagiair onder hun bewaring hebben of de meerderjarige leerling-stagiair zelf, zijn persoonlijk verantwoordelijk voor de schade ontstaan uit zijn daartoe opzettelijk gestelde daden. De overtreding van het stagereglement wordt met opzet gelijkgesteld.

§ 5. Voor andere dan de in de paragrafen 3 en 4 vermelde beschadigingen door toedoen van de leerling-stagiair veroorzaakt, dient een verzekering gesloten te worden vóór de aanvang van de stageperiode en waarvan de kosten gedragen worden door de onderwijsinstelling.

Art. 8. De leerling-stagiair houdt een stageschrift bij dat hij op regelmatige tijdstippen laat viseren door de stagementor en de stagebegeleider.

Art. 9. De leerling-stagiair en de stagebegeleider zijn gehouden het beroepsgeheim eigen aan de sector waarin de leerlingenstage wordt volbracht, te eerbiedigen en zich te onthouden van enigerlei handeling die de goede naam of de bedrijvigheid van de stagegever zou kunnen schaden ; deze verplichting duurt voort na de stageperiode.

Art. 10. § 1. De stagegever of de stagementor staat in voor het onthaal van de leerling-stagiair op de stageplaats.

§ 2. De leerling-stagiair is verplicht het arbeidsreglement en de voorschriften eigen aan de onderneming en/of sector na te leven. De stagegever of de stagementor ziet hierop nauwgezet toe.

Art. 11. § 1. De stagegever is persoonlijk verantwoordelijk ingevolge overtredingen van zijnentwege van het stagereglement.

§ 2. De stagegever dient de in de sector vigerende bepalingen inzake arbeidsduur te respecteren in hoofde van de leerling-stagiair.

Art. 12. De stagegever dient het algemeen toezicht van de stagebegeleider op het stageverloop toe te laten en hem op de overeengekomen wijze de voor de evaluatie van de leerling-stagiair noodzakelijke informatie te verstrekken.

Art. 13. De stagegever heeft het recht om :

1° te informeren naar de reden van afwezigheid van de leerling-stagiair op de stageplaats ;
2° een stagementor naar zijn keuze aan te stellen ;
3° de leerlingenstageovereenkomst te verbreken :

- indien de leerling-stagiair opzettelijk zware schade veroorzaakt of herhaald onwettig afwezig is of zware inbreuken pleegt tegen het stagereglement of wangedrag vertoont ;
- bij overmacht ;
- bij onvoldoende begeleiding door de school.

Een verbreking is slechts geldig indien zij gemotiveerd en schriftelijk gebeurt.

Art. 14. De directeur van de onderwijsinstelling dient één of meer stagebegeleiders aan te duiden, belast met een grondige voorbereiding van en een adequate begeleiding en toezicht op de leerlingenstages.

Art. 15. De directeur van de onderwijsinstelling, die verplicht is de nodige verzekeringen te sluiten tot dekking van de risico's van de leerlingenstages, dient onmiddellijk in kennis te worden gesteld van ongevallen overkomen aan of veroorzaakt door de leerling-stagiair.

Art. 16. § 1. De directeur van de onderwijsinstelling kan, op eigen initiatief of op vraag van de stagebegeleider, de leerlingenstageovereenkomst opschorten :

- bij zware inbreuken van de stagegever tegen het stagereglement ;
- wanneer de fysische of geestelijke gezondheid van de leerling-stagiair gevaar loopt ;
- wanneer de leerlingenstage inefficiënt of onnuttig is ;
- bij onvoldoende begeleiding door de stageverlenende organisatie.

§ 2. De directeur van de onderwijsinstelling beslist, na de opschorting, over het al dan niet verbreken van de leerlingenstageovereenkomst.

Een verbreking is slechts geldig indien zij gemotiveerd en schriftelijk gebeurt.

Art. 17. De leerling-stagiair kan de leerlingenstageovereenkomst niet eigenmachtig verbreken.

Art. 18. De stagegever mag alle nuttige inlichtingen betreffende de leerling-stagiair inwinnen bij de stagebegeleider.

Art. 19. In geval van staking, technische of economische werkloosheid, of overmacht, dient de stagegever de leerling-stagiair terug te sturen naar de school. Hij meldt dit onmiddellijk aan de directeur van de onderwijsinstelling.

ALGEMENE PROFILERING VOOR DE STUDIERICHTING CREATIE EN MODE

Mode is het beeldhouwen van soepele materialen

De visie op het kledingonderwijs werd grondig herdacht. Afstappen van de traditionele leerprocessen en met behulp van creatieve werkvormen aangepaste inhoud aanbieden, inspeland op de vraag van de arbeidsmarkt en vervolgonderwijs is het devies. Creatie en mode is een studierichting die past in deze vernieuwing: creatief denken en vormgeven van producten gericht uit elementen uit de modewereld. Mode is een totaalconcept waarvan kleding slechts één aspect is.

In de studierichting Creatie en Mode zal men het proces volgen van creatief en verantwoord handelen. Ontwerp – realisatie – presentatie. Aangezien dit proces ook toepasbaar is in andere situaties, moet de inhoud in een breder perspectief worden geplaatst.

Zoals de meeste TSO-studierichtingen heeft ook de 3de graad een dubbele doelstelling, het is een doorstromingsrichting die tevens de mogelijkheid biedt om onmiddellijk in te stappen in de bedrijfswereld. Om aan beide doelstellingen te voldoen is het belangrijk via de vakken van de basisvorming en de technische vakken aandacht te schenken aan probleemopsporing, -analyse en -oplossing.

Tijdens de lessen Creatie en Mode wordt veel belang gehecht aan eigen inbreng van de leerling. Door het procesmatig werken worden de aanschouwelijke problemen creatief verwerkt.

Men zorgt ervoor dat de leerling op een praktische manier verder kennis maakt met verschillende nieuwe aspecten van ontwerpen, realiseren en presenteren en dit ondersteund met de nodige theoretische kennis. De kerngedachten van denkend handelen en handelend denken staat hier centraal. Denken en uitvoeren steunen elkaar en werken aanvullend.

In de 3de graad breiden de opdrachten zich uit waardoor de leerling de mogelijkheid krijgt om vaardigheden zoals zelfstudie en zelfevaluatie verder te ontplooien. Deze vaardigheden kunnen de leerlingen ook toepassen in het kader van IKZ waarbij zij ervaring opdoen in de mogelijkheden om product, productie- en arbeidsorganisatie te verbeteren.

In deze studierichting is het gebruik van ICT niet meer weg te denken en ICT moet geïntegreerd worden in elk vakonderdeel. De leerling werkt zelfstandig of in teamverband waarbij de leraar een begeleidende functie heeft.

Het fundamenteel gedeelte van de opleiding bestaat uit diverse vakken die nochtans niet mogen bekeken worden als afzonderlijke eenheden. Dit betekent dat het lerarenteam ruimte moeten maken voor overlegmomenten.

De specificiteit van de studierichting Creatie en Mode kan versterkt worden door de leerinhoud van de taalvakken en wetenschappelijke vakken zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de richting.

In de component TV Kleding Creatie is het de bedoeling op een technisch-technologisch verantwoorde manier objecten te creëren, die beantwoorden aan de behoeften van de klant. Dit zowel vanuit esthetisch-cultureel (design) als vanuit sociaal-economisch (verkoop) standpunt. De nadruk wordt gelegd op het creatief denken over en vormgeven van producten, gesteund op een correct behoeftenonderzoek (marktonderzoek).

De leerlingen maken kennis met technieken voor het presenteren van hun producten waarbij ook aandacht besteed wordt aan de mogelijkheden geboden door ICT. Om dit te realiseren wordt er gesteund op de opgedane kennis in de 2de graad.

In de component TV Kleding Vormgeving komen o.a. volgende facetten aan bod:

- ⇒ het opzetten van ontwerpen in technische tekeningen (ook CAD ondersteund);
- ⇒ het verkennen van de wereld van de soepele materialen zodat een commercieel, maar ook ecologisch en ergonomisch verantwoord materiaalkeuze kan worden gemaakt;
- ⇒ studie van het materieel;
- ⇒ het omzetten van ontwerpen in een productierijp patroon of vorm, waarbij de leerling ook gebruik maakt van een CAD-CAM systeem.

De in de component TV Kleding Creatie uitgewerkte projecten zullen steeds aan de verschillende fasen van de vormgeving worden getoetst.

In de component Praktijk ontwerpen de leerlingen een proces dat efficiënt en ergonomisch produceren mogelijk maakt.

Zij testen uit welke voorstellen het meest geschikt zijn voor de realisatie en presentatie:

- het opzoeken van verantwoorde en commercieel haalbare productiemethoden (prijs-kwaliteit);
- het vastleggen van methoden in documenten onder de vorm van tekst en tekening, manueel en met de computer.

Dit veronderstelt een permanente evaluatie waarbij eventuele bijstellingen noodzakelijk zijn. Om jongeren voor te bereiden op de arbeidswereld legt de school contacten met de bedrijfswereld en/of zoekt zij naar andere vormen zoals bvb. de mini-onderneming.

In het vak Marketing en distributie gaat men na welke stappen doorlopen moeten worden om een product bij de consument te brengen, rekening houdend met o.a. economische en maatschappelijke ontwikkelingen.

De leerlingen die verder studeren moeten kansen krijgen om in te stromen in de volgende studies:

- Hoger onderwijs van één cyclus (drie jaar)
- Specialisatiejaren (derde leerjaar derde graad)
 - TSO: CAD-Confectie
Creatie en Patroonontwerpen
 - BSO: Modespecialisatie en Trendstudie
Mode-Verkoop
Mode- en maatkleding heren
- Vierde graad BSO 'Modevormgeving'.

Leerlingenkenmerken

De studierichting Creatie en Mode richt zich tot jongeren die creatief willen omgaan met soepele materialen, ideeën en inspiratiebronnen, en deze willen leren methodisch omzetten in een modisch product, dat economisch en ecologisch verantwoord is.

Ze hebben belangstelling voor kunsthistorische invloeden, hebben feeling voor kleuren, vormen en composities, kunnen uitdrukking geven aan ideeën en interesse en hebben oog voor functionaliteit. Dit helpt hen in het ontwerpen van nieuwe vormen en voorwerpen.

De leerlingen die zich aangetrokken voelen tot deze studierichting zijn gevoelig voor: mode, kunst, cultuur, vormgeving, reclame en presentatie. Zij beschikken over communicatieve vaardigheden nodig bij presentatie, verkoop, onderhoud en klanttevredenheid.

Zij zijn geïnteresseerd in nieuwe technologieën.

Zij wensen na het secundair onderwijs verder te studeren.

ALGEMENE DOELSTELLINGEN VOOR DE STUDIERICHTING CREATIE EN MODE

- Gericht zoeken naar informatiebronnen en ze kunnen raadplegen.
- Gericht leren kijken naar vorm en beeldaspecten.
- Ontdekken dat iedere cultuur zijn specifieke en waardevolle eigenheid bezit.
- Luisteren naar, zich inleven, aanvullen en uitwisselen van ideeën.
- Streven naar originaliteit van het uit te voeren onderwerp.
- Werkruimte efficiënt inrichten.
- Steeds aandacht hebben voor een goede lichaamshouding.
- Oplossingen kunnen opzoeken en toepassen die ergonomisch werken bevorderen.
- Lezen en interpreteren van handleidingen van materieel.
- Materieel correct hanteren.
- Naleven van veiligheidsvoorschriften.
- Ontwikkelen van creativiteit en inlevingsvermogen om op een harmonische en authentieke wijze klantgericht producten vorm te geven op basis van een behoefteonderzoek.
- Kennismaken met methodes en processen om natuur- en wereldbeelden, kunstelementen uit verschillende perioden en culturen, in een eigen creatief ontwerp te verwerken.
- Ontwikkelen van attitudes van vernieuwde aandacht en openheid tegenover de werkelijkheid die hem omringt, dat hij zich bewust wordt van de wijze waarop hij deze werkelijkheid waarneemt en ervaart.
- Werken aan een eigen denkpatroon door probleemoplossend te leren handelen bij het omzetten van ideeën/ gevoelens in een concept dat functioneel, decoratief, esthetisch, ecologisch, klantgericht... moet zijn.
- Zich communicatieve vaardigheden eigen maken door het overbrengen van verbale en non-verbale boodschappen.
- Motorische vaardigheden oefenen.
- Verwerven van attitudes en sociale vaardigheden die nodig zijn om als mens volwaardig te kunnen participeren in de maatschappij.
- In Creatie en Vormgeving vaardigheden ontwikkelen die praktisch gericht zijn.
- Denken, organiseren en realiseren van opdrachten onder een bepaalde tijdsdruk met efficiënt gebruik van de gepaste middelen
- Het gewenste werkstuk monteren en afwerken met een vooraf bepaalde kwaliteitsnorm.

ALGEMENE PEDAGOGISCHE EN DIDACTISCHE WENKEN

In de lessentabel is het onderscheid gemaakt tussen TV Kleding en PV kleding. Er is een leerplanonderdeel voorzien voor het vak TV Kleding Creatie, TV Kleding Vormgeving, TV Kleding Toegepaste Informatica, TV Kleding Machinetechnologie en Productorganisatie, TV Kleding Kunst- en Kostuumgeschiedenis, TV Kleding Marketing en Distributie, Praktijk en Stage. Indien er verschillende leraren les geven in een graad zullen zij de leerplandoelstellingen in overleg realiseren. De inhoud wordt zo aangeboden dat de leerling deze vakken ervaart als één geheel.

Men is verplicht om minimum 4 thema's uit te werken en minstens 4 werkstukken in de 3de graad.

Op het einde van de tweede graad moeten rok, broek en blouse gerealiseerd zijn.
Op het einde van de derde graad moeten jurk, mantel, tailleur en gelegheidskledij gerealiseerd zijn.

De werkstukken kunnen geïnspireerd worden door

- mode:

- modeontwerper,
- modetendens,
- folklore,
- ...

- kunst:

- kunststroming
- kunstenaar
- kunstwerk
- kunsttechniek

- de belevingswereld van de leerling:

- vrije tijd,
- muziek,
- sport,
- kledij,
- trend-watchers,
- media,

- uitnodigend karakter:

- milieu,

- armoede,
- kinderarbeid,
- nieuwe technieken,
- samenwerkingsverbanden met derden.

De thema's dienen voldoende beeldinformatie te bevatten. Ze moet ook de ruimte scheppen om gevoelens uit te drukken en om menselijke relaties en gedragingen mogelijk te maken.

De leerling wordt in het werkstuk niet alleen met het thema, maar ook met zichzelf geconfronteerd. Omdat de leraar en leerling samen het leerproces doorlopen (waarnemen, bevragen, evalueren en bijsturen), wordt de leerling geholpen in bewustwording en de affirmatie (bevestiging) van de eigen identiteit.

Tijdens elke activiteit moeten steeds nieuwe beslissingen genomen worden. Het product wordt doorlopend geëvalueerd, zowel naar vorm als naar inhoud. Door deze kritische houding bouwt de leerling een waardeschaal op en maakt zich een aantal attitudes eigen.

Elke nieuwe ervaring vormt dan een uitdaging tot verdere groei.

Door het feit dat hier voor de leerling zeer zinvolle dingen gebeuren en ontstaan, die soms het karakter van een openbaring hebben, gaat hij/zij meer zelfvertrouwen krijgen, waardoor hij/zij gemakkelijker verantwoordelijkheid zal opnemen die hij/zij kan gebruiken bij het vinden en aanvaarden van een eigen levenstaak.

Het is de taak van de betrokken leraar per thema te bepalen welke doelstellingen hij wenst te accentueren. In de loop van de derde graad moeten al de doelstellingen gerealiseerd zijn. Men zorgt ervoor dat de leerling op een praktische manier kennis maakt met verschillende aspecten van ontwerpen, realiseren en presenteren en dit ondersteund met de nodige theoretische kennis. De volledige uitdieping van de theoretische kennis zal in de derde graad gebeuren.

Gedurende het hele jaar wordt er verder gewerkt aan een aantal attitudes terwijl andere attitudes toegevoegd worden:

- esthetisch aanvoelen;
- luisteren naar ideeën van anderen;
- zich inleven in ideeën van anderen;
- zin voor orde en nauwkeurigheid;
- zin voor precisie en detail;
- verantwoordelijkheidszin;
- zelfvertrouwen;
- zelfevaluatie;
- efficiënt werken
- presentatie van werkstukken, projecten
- zin voor overleg en teamwerk
- oog voor IKZ
- opbouwende kritiek geven, aanvaarden en kunnen benutten

MINIMALE MATERIELE VEREISTEN

➤ **Nutsvoorzieningen**

- ◆ Voorzieningen voor koud water
- ◆ Elektriciteitsvoorzieningen voor:
 - Verlichting
 - Aansluiting toestellen
 - Aansluiting apparatuur

➤ **Infrastructurale voorzieningen**

- ◆ Zone voor praktijk
- ◆ Zone voor theorie: ruim genoeg om aan te passen aan didactische werkvormen
- ◆ Voldoende bergruimte

➤ **Specifieke uitrusting**

Het aantal keer dat bepaalde voorzieningen moeten aanwezig zijn, is afhankelijk van het aantal leerlingen.

Er dient voldoende te zijn voor elke werkende leerling.

➤ **Specifieke uitrusting voor praktijk**

- ◆ naaimachine met werktafel
- ◆ overlock
- ◆ strijktafel
- ◆ strijkplank met universele strijkvorm met krachtige afzuig- en blaasinstallatie
- ◆ stoomstrijkijzer
- ◆ individuele stoomketel
- ◆ strijkplank
- ◆ instelbare thermocoleerpers – persoppervlakte ongeveer 65 cm x 130 cm
- ◆ industriële éénnaaldstiksteekmachine
- ◆ industriële overlockmachine
- ◆ machine voor het maken van knoopsgaten (huishoudtype)
- ◆ blindzoommachine
- ◆ snijtafel 5m x 1.5m
- ◆ snijapparatuur
- ◆ stofklemmen
- ◆ loodjes
- ◆ machine met dubbeltransport
- ◆ machine met tripletransport
- ◆ regelbare stoelen bij de machine

- ◆ paspoppen
- ◆ kledingrekken
- ◆ passpiegel

➤ **Specifieke uitrusting voor**

- ◆ brandveiligheid
- ◆ eerste hulp bij ongevallen

➤ **Beschikbare uitrusting in de school**

- ◆ personal computer met plotter, printer en toepassingssoftware en randapparatuur (naar behoefte volgens leerlingenaantal)
- ◆ overheadprojector
- ◆ video
- ◆ tv-toestel

***SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN,
LEERINHouden,
PEDAGOGISCHE EN DIDACTISCHE
WENKEN***

TV KLEDING

TV Kleding

Creatie

3 4/3

PEDAGOGISCHE EN DIDACTISCHE WENKEN CREATIE

Om de doelstellingen te realiseren werken we best met deelconcepten, waarbij de vier fasen (inlevings- en inspiratiefase, ontwerpfase, presentatiefase en evaluatiefase) achtereenvolgens aan bod komen om uiteindelijk een totaalconcept te vormen.

Inlevings- en inspiratiefase

Wanneer de opdracht gekend is vanuit de doelgroep (kleding, accessoires) kan de introductie van het thema gebeuren aan de hand van multimedia (tijdschriften, videoclips, modeshow, Internet, ...), een bezoek aan een tentoonstelling of aan een museum (design- of modemuseum), een verhaal, een tekst of gewoon een probleemstelling (modebehoeften of attributen voor een schoolactiviteit).

Door middel van brainstorming onderzoeken we het thema en ontleden we de beeldende mogelijkheden.

Het is noodzakelijk de leerlingen te begeleiden in het gericht zoeken naar inspiratiebronnen. Zij leren methodes om informatie op te sporen. Dit kan vakoverschrijdend gebeuren.

De beeldende opdrachten worden afgebakend voor de kledingstukken en accessoires en de leerlingen onderzoeken in hoeverre deze beantwoorden aan de voorgestelde normen.

De leerlingen worden gestimuleerd om zich doelgericht te verdiepen en in te leven in de opdracht door zich te documenteren over vorm- en beeldaspecten, materialen en technieken.

Het is belangrijk om op permanente basis te evalueren om tijdig het deelconcept te kunnen bijsturen.

Omdat in de derde graad de aandacht gaat naar de styling van het concept blijft het belangrijk voldoende aandacht te besteden aan het aspect kleur.

Het is aangewezen de leerlingen vertrouwd te maken met de verdere uitdieping van de kleurenleer.

We onderscheiden de kleurenleer van het kleurenspectrum, gebaseerd op de mengkleuren en de kleurenleer gebaseerd op de lichtkleuren.

Leer de leerlingen in functie van een thema gericht kijken naar beeldinformatie en deze ontleden in beeldaspecten als lijn, vorm, kleur, compositie, ritme, ordening, textuur, structuur en andere materialen en technieken.

Deze informatie en documentatie wordt verwerkt tot een inspirerend sfeerbeeld dat als ondersteuning kan dienen bij het ontwerpproces.

Dit sfeerbeeld kan collages, schetsen, vorm- en kleurstudies, monotypen, organische of kunstmaterialen en voorwerpen (garens, knopen, veren, schelpen e.a.) bevatten.

Dit sfeerbeeld kan eveneens bij de presentatie van het concept als blikvanger gebruikt worden.

Hier wordt weer nagegaan in hoeverre het sfeerbeeld beantwoordt aan de voorgestelde normen.

Ontwerpfase

Voor de verschillende deelopdrachten worden, aan de hand van de inspiratiebronnen en de eigen fantasie, ideeën gevisualiseerd in schetsen en voorstudies (schetsboek).

Deze voorontwerpen worden in diverse kleuren, materialen en technieken uitgewerkt. Maak hierbij ook gebruik van de computer (tekenpakketten of scanning van voorbeelden).

Bouw hier voldoende ruimte in voor het experiment.

Aanvullend met het materiaal verzameld door de leerlingen, stel je zelf voldoende materiaal ter beschikking. De school beschikt over een bergruimte waar tal van materialen waarmee de leerling kan experimenteren, worden opgeslagen.

Laat de leerling zo vrij mogelijk bij de keuze van materialen en technieken om de creativiteit te stimuleren.

De voorontwerpen worden mondeling toegelicht en de definitieve keuze wordt verantwoord.

Iedere leerling voert per deelaspect van het concept één origineel ontwerp, twee- of driedimensionaal uit. Hij zal zelf een keuze maken uit het grote aanbod van technieken om op authentieke wijze vorm te geven aan een eigen idee van een vooropgestelde opdracht.

Door de gemeenschappelijke inspiratiebron kunnen de verschillende realisaties per leerling één geheel vormen.

Naast de artistieke bekwamen zal de leerling ook aandacht schenken aan de functionele mogelijkheden van de ontwerpen.

Dit kan gebeuren in overleg met de leraar Vormgeving en Praktijk zonder dat deze tussenkomsten een rem zet op de creativiteit van de leerling.

Het spreekt hier voor zich dat in dit nieuw concept het constante vakoverleg tussen de leraren Creatie, Vormgeving, Praktijk, Marketing en Distributie en Kunst- en Kostuumgeschiedenis een noodzaak is.

Presentatiefase

Inspiratiebronnen kunnen individueel uitgediept worden in persoonlijke opdrachten. Het titelblad van de portfolio en/of de map kunnen eveneens het resultaat zijn van een beeldende vormgeving.

Het is zinvol om binnen een toekomstgerichte opleiding de presentatiemogelijkheden met de computer toe te passen.

Tijdens de lessen CAD worden specifieke software-pakketten aangewend voor grafische opdrachten; bijvoorbeeld: lay-out voor uitnodiging of aankondiging van een activiteit, het vormgeven van teksten bij presentaties, verwerking van teksten bij ingescande tekeningen en andere. Bij het inscannen wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van eigen ontwerpen of tekeningen.

De herkenbaarheid van de authenticiteit in de ontwerpen moet bewaard blijven.

De presentatie van de verschillende ontwerpen uit het vak Creatie is een eerste stap in de presentatie van het eindproduct van de modegerichte vakken.

Hier wordt een beroep gedaan op een aantal reeds verworven vaardigheden, onder andere artistieke, technische, communicatieve en sociale vaardigheden.

De verschillende modische ontwerpen zoals de sfeerbeelden, de werkbladen met schetsen, modetekeningen, maquettes, ruimtelijke blikvangers enz.. zullen op sfeervolle wijze gepresenteerd en toegelicht worden (wand, paneel, etalage, display).

De ontworpen labels, reclameproducten (draagtassen, kaarten, ...) of verpakkingen kunnen hier een ondersteunende rol hebben.

De eindpresentatie, uitgewerkt in alle modegerichte vakken, kan aanvulling krijgen met een portfolio, een persmap, een modeshow en andere.

Evaluatiefase

In het logboek vinden we de neerslag van het doorlopen proces. Dit kan een concrete hulp bieden bij de procesevaluatie.

Bij de presentatie van de ontwerpen heeft de leraar de gelegenheid tot het houden van een leergesprek.

Hierbij maakt de leraar een onderscheid tussen de presentatie op zich en het afgewerkte product.

De leerling wordt bewust gemaakt van eigen houding, mogelijkheden en tekorten.

De werkmethode worden eveneens geëvalueerd. De leraar maakt tijd om het waarom en de gevolgen ervan met de leerling te bespreken.

**3de graad Technisch Secundair
Onderwijs
Creatie en Mode**

TV KLEDING

CREATIE

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
Zich inleven in de probleemstelling bij de introductie van de gestelde opdracht, rekening houdend met behoeften van de doelgroep.	B	1. Inlevings - en inspiratiefase ➤ probleemstelling; ➤ luisteren naar, aanvullen en uitwisselen van ideeën.	
Bestuderen en analyseren van trends om de stijl en de opmaak van de eigen collectie te bepalen.	B	➤ behoefteonderzoek; ➤ doelgroep; ➤ lifestyle: ontleding, soorten, kenmerk; ➤ trendsetters; ➤ functies van mode en kleding; ➤ interieur- en modetijdschriften.	
Bij het ontwikkelen van ideeën, rekening houden met ecologische, esthetische en economische factoren.	B	➤ milieuvriendelijk; ➤ ecologisch; ➤ economisch; ➤ in functie van de doelgroep.	
Gericht zoeken naar informatie- en inspiratiebronnen en ze raadplegen.	B	➤ verschillende bronnen: <ul style="list-style-type: none"> ◆ ICT; ◆ natuur-, kunst- en mediabeelden; ◆ documentaires, fotografie; 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
<p>Waarnemen hoe beeldscheppers de beeldaspecten hanteren en hoe dit inspirerend kan werken voor een nieuwe vormgeving.</p> <p>Ontdekken hoe elementen, beelden uit de subcultuur inspirerend kunnen werken bij vormgeving en ideeën.</p>	<p>U</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ design, architectuur, een Japanse tuin, een videoclip, een grafisch product, een computerstudie, een originele etalage en andere. ◆ de muziek- en danswereld; ◆ posters, prenten en andere; ➤ informatiebronnen eventueel in samenspraak met CAD. 	
<p>Inspiratie vinden in de wereld van de kunst en in andere culturen om eigen ideeën vorm te geven.</p> <p>Ontdekken hoe vormen en kleuren kunnen inspireren tot nieuwe vormgeving.</p> <p>Aantonen hoe de beeldaspecten de vormgeving van de eigen creaties bepaald hebben.</p>	<p>B</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ via tentoonstellingen, ICT en andere; ➤ via tijdsbanden; ➤ persoonlijke werken ; ➤ in samenspraak met CAD en kunst- en kostuumgeschiedenis. ➤ toepassingen op kleurgebruik met CAD demonstreren aan de hand van een tekenpakket; ➤ vormgeving: bestaande materialen recycleren naar nieuwe vormgeving ➤ beeldaspecten: <ul style="list-style-type: none"> ◆ vorm, compositie, harmonie, ordening, onderlinge verhoudingen, evenwicht, ritme, beweging, richting ... ◆ kleur, toon, tinten, contrast, transparant, ... ◆ verhoudingen, relaties ◆ structuur, oppervlaktetextuur... ◆ evenwicht, ritme, beweging, richting 	
<p>Verschillende materialen en technieken kennen die je bij vormgeving kan gebruiken om het voorwerp te visualiseren.</p>	<p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ materiaal: <ul style="list-style-type: none"> ◆ papier, karton, weefsels, rubber, metaal, hout, organisch materiaal, vindmaterialen; ... 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ technieken: <ul style="list-style-type: none"> ◆ schetstechnieken, schildertechnieken, collage- en assemblagetechnieken, ruimtelijke technieken... 	
<p>Creatieve ideeën ontwikkelen volgens de gestelde opdracht.</p> <p>Ideeën visueel maken door middel van schetsen, collages, assemblages, maquettes, ... en toelichten.</p> <p>Schetsen van de modefigurine, met aandacht voor de onderlinge verhoudingen.</p> <p>Een selectie maken uit de voorontwerpen in functie van de actuele behoeften, de interesse, de mogelijkheid tot authentiek werken, realisatiemogelijkheden, de esthetische kwalificatie, ...</p> <p>Beeldaspecten verwerken in functie van de gestelde opdracht. Het geselecteerde ontwerp creatief realiseren.</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>2. Ontwerpfase</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ brainstorming; ➤ sfeercollages; ➤ logboek; ➤ modeschetsen en driedimensionale realisaties; ➤ opbouw van de modefigurine in verschillende houdingen; ➤ twee- en driedimensionale realisaties; ➤ werk- en sfeerbladen, assemblages, modeschetsen, modetekeningen, technische schetsen, technische tekeningen ...; ➤ presentatiemogelijkheden in coördinatie met CAD. ➤ beeldaspecten <ul style="list-style-type: none"> ◆ punt, lijn, vlak; ◆ kleurtonen en tinten; ◆ mengkleuren; ◆ evenwicht in harmonie en compositie; ◆ contrast (in licht, kleur, vorm, grootte, materie, ...); ◆ ritme, statisch / dynamisch; ◆ structuur, oppervlakte textuur; ◆ dieptewerking, voorgrond, achtergrond; ◆ plasticiteit. 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
Een functioneel, stijl- en karaktervol ontwerp creëren door het zorgvuldig aanwenden van de verschillende beeldaspecten tot een harmonisch geheel, vertrekkend vanuit de behoefte van de consument of de producent en rekening houdend met de gestelde opdracht.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ evenwicht en contrast met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> ◆ vorm; ◆ kleur; ◆ textuur; ◆ doelgroep, behoeften, produceerbaarheid; ◆ ... 	
De gepaste technieken, materialen en gereedschappen kiezen, rekening houdend met ecologische en economische aspecten.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gereedschappen: <ul style="list-style-type: none"> ◆ potloden, kleurpotloden, aquarelverf, plakkaatverf, pastels, inkt en markers 	
Herkennen en benoemen van gebruikte materiaalsoorten en gereedschappen.	B	<ul style="list-style-type: none"> ◆ materialen voor ruimtelijke vormgeving: ◆ papier, karton, weefsels, rubber, metaal, hout, organisch materiaal, vindmaterialen ... 	
Het ontwerp voorstellen op een aanschouwelijke en leesbare manier.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ duidelijke weergave van <ul style="list-style-type: none"> ◆ basismodellen; ◆ kragen, mouwen, sluitingen, details...; ◆ accessoires; ◆ fronsen, plooiën...; ◆ weefsels. <p>3. Presentatiefase</p>	
Enkele typografische begrippen en constructies hanteren.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ verschillende lettertypes manueel of met de computer voor: 	
Verantwoorde typografische keuzes maken in functie van de sfeer en de technische uitvoerbaarheid.	B	<ul style="list-style-type: none"> ◆ sfeercollages; ◆ slogans en reclameteksten; ◆ affiches, advertenties, uitnodigingen ...; 	
Tekst en beeld harmonieus samenbrengen.		<ul style="list-style-type: none"> ◆ vormgeving: manueel en met de computer ; ◆ lay-out. 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
Aantrekkelijk presenteren van informatie en documentatie.	B	documentatie in functie van inspiratiebronnen.	
Op boeiende wijze het deelconcept presenteren.	B	voorstellen van ontwerp. voorstellen van deelconcept: presentaties: <ul style="list-style-type: none"> ◆ presentatiemap met schetsen, sfeerbeelden, collages, modetekeningen...; ◆ logboek, schetsboek, etalage, display, modeshow, video-opname ... 	
Evalueren van de ontwerpen en producten.	B	4. Evaluatiefase ➤ in functie van de vooropgestelde normen;	
De stappen in het eigen proces herkennen, verantwoorden en eventueel bijsturen. Dit kan individueel of in groep gebeuren.	B	➤ bij inlevings- en inspiratiefase, bij ontwerpfase en presentatiefase, aan de hand van het logboek of schetsboek en de uiteindelijke realisaties	

BIBLIOGRAFIE CREATIE

- Kunst van Altamira tot heden
Adriaens, F. De Nederlandse boekhandel Antwerpen
- De grote Mode-encyclopedie
Adriaenssen,A. Lannoo, Tielt,1990
- Art froms in the plant world
Blossfeldt,K. 120 full-page photographs, Dover publications,
New York
- Photographs
Blossfeldt,K. Taschen
- A fashion for extravagante
Bowman,S.,Molinare,M. EP Dutton, New York,1985
- Elsevier kostuumgeschiedenis: westerse
kledingstijlen van de vroege middeleeuwen tot
heden
Conrads,M. Elsevier, Amsterdam/Brussel
- Il Fururismo e la moda, Balla e gli alti
Crispolti,E. Marsilio Editori, 1986
- Ballets Suédois
Damase,J. Denoël, Paris
- Art into Fashion
Delaunay, S. George Brazilier, New York
- Geschiedenis van het kostuum in kleur
Hansen,H.H. Uitgeverij Baarn, 1977
- Geheimen van de Couturiers
Keunet,F Canteleer-Westland, Schoten 1985
- Kostuumgeschiedenis
Laver,J. Canteleer-Westland, Schoten 1985
- Varvara Stepanoova
Lavrentier,A John E Bowlt, Idea Books Edizioni, ,
Milaan, 1988
- Akarova,spectacle et avant-gardes 1920-1950
Louis,M. Archives d' architecture moderne,
Bruxelles,1988

William Morris bij himself. Design and writings Mac Donald, Orbis, Londen, 1989
Morris,W.

Ballets Russes
Shead,R Apple press, 1989

Soviet Costumes and textiles 1917-1945
Strizhenova,T. Flammarion, Paris, 1991

Russische Textil Drucke der 20er Jahre
Wasmuth Verlag Ernst Wasmuth, Tübingen,
1983

“Textiel,Kleding, Mode” van verbruiker
tot consument
Fred van Oss Wolters Noordhoff 1985

Basistechnieken mode en kleding
Ferry Vroom Wolters Noordhoff 1986

Mode tekenen en styling
Fluit Sjoerd Cantecleer 1985

Collectieopbouw
K.D. Bolsenes IVOC bijscholing leerkrachten

Mode-ontwerpen en presenteren
Loeff en Ulbink Cantecleer 1988

De geklede mens
Portnoy Cantecleer 1986

Mode in België
Esch en Van Riet Cantecleer 1989

Mode: fotografie
Sipman Cantecleer 1989

Mode: Stoffen veranderen en vorm geven
Loeff Cantecleer 1989

Kunstinitiatie- kunstfilosfie:

Kunst/werk
De Jong,L. Pelckmans, 1994

Hardop kijken
De visser, A. Sun, Nijmegen, 1996

Esthetica
Geivers,R. Den Gulden Engel, Antwerpen, 1997

Uit de kunst Hulstaert,L.	Plantijn, 1993-1994
Goed bekeken Koppers,P, De Winter,	Cantecleer, De Bilt, 1984
'n Kijk op kunst Van Den Broeck,L., e.a.	Standaard Educatieve Uitgeverij, Antwerpen, 1993
bijzondere didactiek en methodiek:	
De grote Mode-encyclopedie Adriaenssen,A.	Lannoo, Tielt,1990
In the garden Bartlett,J.	(allerhande teken- en schildertechnieken)
Hedendaagse Mode-illustraties Drake,N.	Cantecleer, De Bilt, 1988
View on color	Mode en informatie, trendsetters, Edelkoort,L. België (jaarlijks tijdschrift)
Veelzijdig papier verwerken en decoreren Faith,S.	Gaade
Tekenen en styling Fluits,S.	Cantecleer, De Bilt, 1989
Het fenomeen kleur Gerritse, A.	Cantecleer, De Bilt, 1973
Kunst en kleur Itten,J	Cantecleer, De Bilt, 1973
La mode en peinture	rue de la Faisanderie 14, 7511 Paris (maandelijks tijdschrift)
Mode en milieu Petra II	Dienst Europese projecten, Brussel
Kleerrijk Textiel in het interieur: stoffen verven, beschilderen en bedrukken Peverill,S	Van Dishoeck, Houten, 1989
Shopping Bag Design 2	Creative Promotional Graphics, Radice,J.PBC International, New York , 1986
The fashion collections	uitgeverij GAP, Japan, Paris, London, Milaan, Madrid (jaarlijks tijdschrift)

TV KLEDING TOEGEPASTE INFORMATICA

TV Kleding

Toegepaste informatica

2 2

PEDAGOGISCHE EN DIDACTISCHE WENKEN TOEGEPASTE INFORMATICA

Herhaal de leerstof van de tweede graad indien nodig.

Breng de leerstof zoveel mogelijk proefondervindelijk aan. Behandel enkel de leerlinhouden die de leerlingen nodig hebben. Aanvullen kan altijd.

Het is aangewezen de belangrijkste functies van de softwarepakketten te oefenen in coördinatie met de andere modegerichte vakken.

Al doende moeten de leerlingen vaardigheden kunnen verwerven in het werken met de verschillende programma's in functie van hun opleiding.

Ter voorbereiding van de productie kunnen de leerlingen bestanden samenvoegen tot een referentieplaat of een werkinstructieformulier.

Zij moeten bestanden kunnen importeren en exporteren.

Schenk aandacht aan het wegschrijven van de bestanden op de juiste plaats. Hiervoor is inzicht in het bibliotheekbeheer noodzakelijk.

Leer hen te werken met verschillende plotters en printers.

Bij het opstellen van werkdocumenten worden de leerlingen gemotiveerd hun computer- en vakkennis aan te wenden en methodisch te werken.

Wijs erop dat de computer een geschikt hulpmiddel is om informatiebronnen te raadplegen (internet, bibliotheek).

Specifieke softwarepakketten kunnen binnen de lessen aangewend worden voor grafische opdrachten (bijvoorbeeld: lay-out voor uitnodigingen of aankondigingen van een activiteit, het vormgeven van teksten bij presentaties, verwerking van teksten bij ingescande tekeningen en andere). Bij het inscannen gebruiken we zoveel mogelijk eigen ontwerpen of tekeningen.

Ook hier moeten we waakzaam blijven voor de herkenbaarheid en de authenticiteit van de ontwerpen.

Bij het opstellen en voorstellen van de presentatie moet er voldoende aandacht besteed worden aan de creatieve en de communicatieve vaardigheden.

De moeilijkheid van de verschillende creaties en/of tekeningen worden gradueel opgebouwd.

Wordt er een mini-onderneming opgericht dan is het belangrijk ICT zoveel mogelijk te integreren in de werking hiervan.

**3de graad Technisch Secundair
Onderwijs
Creatie en Mode**

TV KLEDING

TOEGEPASTE INFORMATICA

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
De meest gangbare functies van een tekstverwerkingspakket kunnen gebruiken.	B	➤ Tekstverwerkingspakket naar keuze: <ul style="list-style-type: none"> ◆ invoegen van documenten uit andere bestanden (Internet...); ◆ maken van tabellen, in functie van lay-out. 	
De noodzakelijkheid van een goed agendabeheer inzien.	B	➤ Communicatie:	
Een actief en goed agendabeheer realiseren.	B	<ul style="list-style-type: none"> ◆ agendabeheer (eventueel via E-mail); ◆ aanmaken van locatielijst; ◆ invoeren van gegevens in weektabel, maandtabel. 	
De meest gangbare functies van een communicatiepakket kunnen gebruiken. Kennis hebben van extra faciliteiten en deze kunnen gebruiken.			
De meest gangbare functies van een E-mail pakket kunnen gebruiken.	B	➤ E-mail: <ul style="list-style-type: none"> ◆ Een ontvangen e-mail bericht verder doorsturen; ◆ Faciliteiten gebruiken (bericht bij hoogdringendheid, belletje bij herinnering,...). 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
<p>Informatie opzoeken en verwerken. De meest gangbare functies van het Internet kunnen gebruiken.</p>	B	<p>➤ Internet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ gericht zoeken naar informatie die bruikbaar is voor de verschillende modegerichte vakken; ◆ informatie raadplegen; ◆ downloaden en verwerken. 	
<p>Het belang van methodisch werken inzien en toepassen.</p>	B	<p>➤ Presentatiepakket naar keuze:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ te presenteren tekst; <ul style="list-style-type: none"> • Lezen; • Hoofdgedachten aanduiden; • Omzetten tot een logisch geheel; ◆ dit geheel invoeren in een aangepast programma; ◆ bewerken van tekst en /of lay-out; ◆ gegevens kunnen opslaan; ◆ het resultaat actief gebruiken tijdens een presentatie. 	
<p>Inzicht verwerven in de werking en mogelijkheden van het softwarepakket.</p>			
<p>Een presentatie houden aan de hand van een softwarepakket.</p>			
<p>De meest gangbare functies van een grafisch pakket kunnen gebruiken.</p>	B	<p>➤ Grafisch programma:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ eigenschappen van de verschillende functies; ◆ de verschillende functies inoefenen; ◆ zelfstandig opdrachten uitvoeren ; ◆ inscannen van eigen ontwerpen of tekeningen. 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
De meest gangbare functies van een tekenpakket kunnen gebruiken.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tekenpakket naar keuze (het is wenselijk een naar de kledinggericht simulatieprogramma te gebruiken) <ul style="list-style-type: none"> ◆ tekening opbouwen; ◆ maataanduiding; ◆ bestaande doorsnede gebruiken; ◆ doorsnede tekenen; 	
Cad gebruiken om technische dossiers op te stellen en vast te leggen.	B	<ul style="list-style-type: none"> ◆ vlakke voorstelling; ◆ voorstelling op paspop; ◆ snijpatonen; ◆ snijplan; ◆ bestaande documenten in/of aanvullen; ◆ symbolische voorstelling van naden, machines, grondstoffen: snij- en stik- en strijkmaterialen; ◆ modeltekeningen; ◆ modeluittekeningen; ◆ bibliotheekbeheer; 	
Aan de hand van verschillende bestanden een nieuw zinvol bestand maken.	B	<ul style="list-style-type: none"> ◆ verschillende bestanden kunnen samenvoegen in een nieuw bestand zodat er een referentieplaat of werkinstructieformulier ontstaat. 	
		...	

BIBLIOGRAFIE TOEGEPASTE INFORMATICA

B.I.N. Selectie van Belgische normen: fase 2 Technische tekeningen

International Standard I SO nr. 4916 Naadtypen

International Standard ISO nr. 4915 Steektypen

N.I.N. Aanduidingen van naden, steken en stiksels

A.F.N.O.R. Recueil de normes françaises: Textiles et confection

Technisch tekenen. Toepassingen van de algemene overeenkomsten in de kledingnijverheid
Cassiman e.a.

C.R.D.P.-caen Dessintechnique: industrie de l'habillement

Basis- en lijnpatronen : ROGOVOK 1 : dames
ROGOVOK 2: volslanke dames
ROGOVOK 3: tieners + kinderen
ROGOVOK 4: heren

Handleidingen Lectra

Handleidingen AUTOCAD 2000

Cursus VVKSO AUTOCAD- project 2000 Autocad voor Kleding

Handleidingen Power point

Handleidingen Coreldraw

Handleiding Tekstverwerking

Handleiding grafisch programma

Cursus Internet

Cursus E-mailen

***TV KLEDING
MARKETING EN DISTRIBUTIE***

TV Kleding

Marketing en Distributie

1 1

PEDAGOGISCHE EN DIDACTISCHE WENKEN MARKETING EN DISTRIBUTIE

In het nieuwe concept van de studierichting “Creatie en mode” is het afstemmen van de verschillende vakken van het fundamenteel gedeelte op elkaar een noodzaak. Marketing en distributie moet een ondersteuning vormen voor de vakken Creatie, Vormgeving en Praktijk. Aangezien het hier steeds gaat om het creëren en vervaardigen van een verkoopbaar product, is het aspect marketing belangrijk.

Mode is per definitie risicovol, men moet dus zeer klantgericht denken en werken.

De theorie wordt waar mogelijk aangeboden onder de vorm van praktische oefeningen. Voorbeelden en toepassingen worden steeds aangepast aan de producten die ontworpen en vervaardigd worden. Gelijklopend met de ontwikkeling van een modeartikel in de Creatie kan het marketingaspect van dit artikel bestudeerd worden. Naarmate de leerlingen meer inzicht krijgen in de verschillende onderdelen van Marketing en distributie kan het voorbeeld verder uitgewerkt worden.

Om voorbeelden uit het eigen vakdomein te kunnen uitwerken is het noodzakelijk de leerlingen gegevens te laten opzoeken in recente vakliteratuur. Het vakblad Context, modebladen, mode op het internet, studies uitgegeven door het IVOC en de SERV.. zijn hier nuttig.

Het is belangrijk tijdig opdrachten te geven om bepaalde onderwerpen in de pers te volgen. De leerlingen kunnen krantenartikels verzamelen in verband met marketing. Bijvoorbeeld: informatie in verband met budgetbesteding enz.

Door de studie van de bedrijfskolom komen de leerlingen tot het besef dat de consument de belangrijkste factor is in de kledingketen.

We tonen de leerlingen dat door doelgericht gebruiken van marketinginstrumenten informatie verzameld wordt met het oog op het beïnvloeden van het koopgedrag van de consument.

We ontleden de verschillende fasen uit het modemarketing concept als ondersteuning bij de ontwikkeling van een collectie.

De rol van het marktonderzoek leren kennen. Via een bevraging, enquête... de juiste koopmotieven van de consument opsporen.

Nieuwe tendensen op gebied van Marketing en distributie worden opgevolgd.

Invloed van ICT op de distributie wordt nagegaan.

Bij een bedrijfsbezoek dat kan aansluiten bij de lessen Creatie, Vormgeving en Praktijk, kunnen ook specifieke opdrachten in verband met Marketing en distributie gegeven worden. Op het ogenblik dat die onderwerpen aan bod komen kan de informatie verwerkt worden.

Het kan interessant zijn gastsprekers uit te nodigen. Bijvoorbeeld iemand van de verkoopdienst van een confectiebedrijf, iemand uit een distributiebedrijf of een handelsreiziger.

Leerlingen leren een bedrijfskolom van een modeartikel op te stellen.

De modesector werkt sterk klantgericht. De kledingconsument is een momentconsument. Het is dus erg belangrijk die klant goed te leren kennen om zo zijn gedrag te voorspellen.

We duiden op een tijdsband de verschillende stappen van het ontstaan van een modeartikel aan. Het is belangrijk dat de leerlingen een idee hebben hoeveel tijd er verloopt tussen het begin waar men de kleuren en weefsels voor het seizoen bepaalt en het moment waarop het artikel in de winkel ligt. Het kledingstuk of accessoire dat uiteindelijk in de winkel te koop wordt aangeboden is het resultaat van een samenspel tussen verschillende bedrijven. De leerlingen leren vaktijdschriften te gebruiken, zo kunnen ze zelf uitzoeken voor welk seizoen de kleuren en weefsels “ nu” worden bepaald en voor welk seizoen er momenteel wordt geproduceerd. Men kan eventueel een modeontwerper uitnodigen om deze doelstellingen concreet toe te lichten.

De leerlingen kunnen dan in groep informatie opzoeken over enkele typische distributievormen. Men kan per groep een verschillende opdracht geven. Leerlingen kunnen de ingewonnen informatie aan elkaar doorspelen en verduidelijken: complementair groepswork en coöperatief werken is hier aan te bevelen.

De leerlingen zoeken op hoe de besteding van het budget onderverdeeld en geëvolueerd is. Ze bestuderen het koopgedrag van een bepaalde groep of gezin. De laatste aankoop van de leerling wordt geanalyseerd, en er wordt nagegaan wat hier de aanleiding voor was.

Door een interview met ouders of grootouders wordt de evolutie in het koopgedrag bestudeerd. De leerlingen bewust maken van de mogelijkheden die een handelaar benut om de verkoop te bevorderen. Het is niet nodig om de zes P's ten gronde uit te diepen.

Het juist aankopen is zeer belangrijk en zeker in de modesector. In de studies van de SERV wordt hierover informatie gegeven.

In samenspraak met de leraar Creatie worden de nieuwste modetendensen onderzocht. De informatiekkanalen die een stylist en een distributeur gebruiken worden aangeleerd. De leerlingen bezoeken eventueel in samenwerking met Creatie bepaalde vakbeurzen. Vaktijdschriften, cd-rom, het Internet... worden geraadpleegd om tot de gewenste informatie te komen.

Een marktonderzoek is wetenschappelijk onderbouwd. Een degelijk marktonderzoek is dus door de leerlingen onmogelijk uit te voeren. Tijdens het ontwikkelen van een modeartikel in de lessen Creatie kunnen de leerlingen een eenvoudig onderzoek uitvoeren. Zo kan men nagaan of het product succes zal hebben in de vooropgestelde doelgroep.

Men kan dit doen door het bevragen of door enquête, bij zoveel mogelijk personen uit die specifieke doelgroep. Tijdens het uitvoeren van de bevraging kan men verschillende ontwerpen tonen en de reacties hierover noteren. In de modesector is de klantenkennis zeer belangrijk. Het aanbod moet afgestemd worden op de vraag. Zo vermijdt men de productie van producten die de consument niet aanspreken.

3de graad Technisch Secundair Onderwijs Creatie en Mode	TV KLEDING	MARKETING EN DISTRIBUTIE
---	-------------------	---------------------------------

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
<p>1. De bedrijfskolom</p> <p>Relatie producent-handel-consumptie toelichten.</p> <p>De stappen die een product aflegt in een productieproces kunnen benoemen in een correcte volgorde.</p> <p>De stappen kunnen situeren in een confectiebedrijf. Bewegingen in de bedrijfskolom met concrete voorbeelden illustreren.</p> <p>Belangrijke accentverschuivingen in de economie beschrijven.</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>1. De bedrijfskolom</p> <p>➤ de functie van de handel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ hoeveelheid; ◆ afstand; ◆ tijd; ◆ kennis <p>➤ de bedrijfskolom kleding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ verticale <ul style="list-style-type: none"> • integratie; • differentiatie; ◆ horizontale <ul style="list-style-type: none"> • parallellisatie; • specialisatie. <p>➤ bewegingen in de afzetmarkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ productie-gericht; ◆ verkoopgericht; ◆ klantgericht; ◆ service-gericht. 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
<p>2. De producenten</p> <p>De verschillende stappen in een productieproces plaatsen in een reëel tijdsverloop en dit toepassen op de modesector.</p> <p>De ontwikkelingen die zich in de Belgische confectiesector hebben voorgedaan bij het produceren van modeartikelen beschrijven.</p>		<p>2. De producenten</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ de stoffen: <ul style="list-style-type: none"> ◆ kleuren; ◆ materialen; ◆ styling; ◆ bestelling; ◆ productie; ◆ levering . ➤ ontwikkelingen in de confectie: <ul style="list-style-type: none"> ◆ styling bureau; ◆ productiebedrijf zonder patroonafdeling; ◆ kop-staartbedrijf; ◆ patronen-en productieafdeling; ◆ delokalisatie. 	
<p>3. Distributie</p> <p>Terminologie eigen aan de distributievormen kennen, kunnen verklaren en illustreren met concrete voorbeelden.</p>		<p>3. Distributie</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ de groothandel: <ul style="list-style-type: none"> ◆ de agenten; ◆ het confectiecentrum. ➤ de kleinhandel: <ul style="list-style-type: none"> ◆ omvang en bedrijfsvorm; ◆ indeling naar vestiging; ◆ indeling naar winkeltype; ◆ samenwerkingsvormen. 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
<p>4. De consumenten</p> <p>Aantonen door welke factoren het consumentengedrag wordt beïnvloed en dit toepassen op de mode.</p> <p>Onderzoeken waardoor het koopbedrag kan beïnvloed worden.</p> <p>Opsommen en illustreren welke fasen de consument doorloopt om tot een koopactie te komen.</p> <p>Opsommen en illustreren welke factoren het koopgedrag kunnen beïnvloeden.</p>		<p>4. De consumenten</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ de consumentenfactoren: <ul style="list-style-type: none"> ◆ demografische: <ul style="list-style-type: none"> • bevolkingsomvang; • leeftijds piramide; • gezinssamenstelling; • beroepsbevolking; • urbanisatiegraad. ◆ economische: <ul style="list-style-type: none"> • evolutie; • inkomen; • prijs. ◆ sociaal-psychologische factoren ➤ het koopproces: <ul style="list-style-type: none"> ◆ elementen als: <ul style="list-style-type: none"> • keuzeprocess; • rolverdeling; • de zes W's. ◆ aard van het product: <ul style="list-style-type: none"> • grote concurrentie; • verschuiving van primaire naar secundaire behoeften.; • probleemgoederen; • shopping goods. ➤ ontwikkelingen in het koopgedrag: <ul style="list-style-type: none"> ◆ beslissingsproces: <ul style="list-style-type: none"> • prikkels; • bewustwording; 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
<p>De indeling van de marktsegmenten kunnen verklaren.</p> <p>De verschillende karakteristieken van consumentengroepen kennen met het daaraan gekoppeld consumentengedrag.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • interesse; • beoordeling; • besluit; • actie. ◆ ontwikkelingen: <ul style="list-style-type: none"> • trends; • bevolkingsevolutie en- samenstelling; • inkomen en koopkracht; • kleedgedrag; • koopsituatie; • verandering. <p>➤ marktsegmentatie</p> <p>➤ het ‘Vals’ lifestyle model van Mitchell</p> <p>➤ de Bock barometer</p>	
<p>5. Marketing</p> <p>Het begrip marketing uitleggen. De hulpmiddelen die de marketing ondersteunen kunnen opnoemen en met voorbeelden illustreren.</p>		<p>5. Marketing</p> <p>➤ het begrip marketing</p> <p>➤ de marketinginstrumenten (de zes ‘P’s’):</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ plaats; ◆ product; ◆ prijs; ◆ presentatie; ◆ promotie; ◆ personeel. 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
<p>De marketingafdeling situeren in het geheel van een bedrijfsorganisatie.</p> <p>6. Inkoopbeleid</p> <p>De elementen die invloed hebben op het inkoopbeleid kennen en kunnen bespreken.</p> <p>De fasen die doorlopen worden bij inkoop kunnen toelichten. De informatiekkanalen kennen en kunnen gebruiken.</p> <p>Factoren die van invloed zijn op de keuze van de leverancier kennen.</p>		<p>➤ de marketingorganisatie</p> <p>6. Inkoopbeleid</p> <p>➤ het inkoopbeleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ op het juist moment; ◆ in de juiste hoeveelheden; ◆ op de juiste plaats; ◆ in de juiste kwaliteiten; ◆ tegen de laagste kosten. <p>➤ het inkopen van kleding:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ klantenbehoeften: <ul style="list-style-type: none"> ● modeprognose; ● modebeurzen; ● vakbladen; ● inkoopdagen van; ● inkoopcombinatie; ● vertegenwoordigers; ● agenten/grossiers. <p>➤ de selectie van leveranciers:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● aangeboden; ● collectie; ● prijsbeleid; ● promotiebeleid; ● kwaliteit; ● vertegenwoordigers; ● financiële situatie; ● leveringvoorwaarden; 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
<p>Tijdstip van de bestelling kunnen bepalen.</p> <p>Omvang van de bestelling kunnen bepalen.</p> <p>Nieuwe tendensen omtrent inkoopbeleid bestuderen.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • inkoopconcentratie. ➤ keuze en bestelling: <ul style="list-style-type: none"> • orderpunt: <ul style="list-style-type: none"> - leveringstijd; - gebruiksgraad; - servicegraad. ➤ de controle van bestellingen: <ul style="list-style-type: none"> • ordergrootte: <ul style="list-style-type: none"> - voorraadkosten; - bestelkosten; - optimale ; - bestelgrootte. ➤ fabrikanten- en detaillistendistributie: <ul style="list-style-type: none"> • intensieve; • selectieve; • exclusieve. 	
<p>7. Marktonderzoek</p> <p>Het begrip marktonderzoek kennen, het nut ervan inzien en een aantal voorbeelden geven waarbij marktonderzoek zinvol is.</p> <p>Weten welke elementen onderzocht worden bij een marktonderzoek.</p> <p>Weten waar informatie kan verzameld en geraadpleegd worden ivm MK-branche.</p>		<p>7. Marktonderzoek</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ informatiebronnen: <ul style="list-style-type: none"> ◆ verzamelen; ◆ vastleggen; ◆ analyseren. ➤ verzamelen van informatie over de MK-branche: <ul style="list-style-type: none"> ◆ vakbladen; ◆ NIS; ◆ het Internet. 	

BIBLIOGRAFIE MARKETING EN DISTRIBUTIE

Basisboek Detailmarketing	Wolters Noordhoff
Modevorming
Borest+-Otto, A.C.C.	Edu'actief Meppel 1996 3delen
Deel 1
Deel 2
Deel 3
Ketenomkering in de kledingketen: anders inkopen in de mode
Boureaud'hui R	STV innovatie en arbeid 1999
Van hetzelfde laken een pak
Boureaud'hui R	STV innovatie en arbeid 1999
Elementaire Marketing
Dekker. J, Kevelham H.J, Wuesthof G.J.L.	Thieme Zutphen 1995
Handboek Marketing in de konfectie
Devroe K.	Ieperleet 5 8200 Brugge
Marketing voor mode en kleding (1) en (2)	Edu'actief Meppel
De handel en wij
Snoeck M. Biesemans- De Deken I.,
Colson C., Huyck E., Schoupe H.	Wolters-Plantyn Leuven 1996
Marketing, werkboek Marketing	AOV voor de Modebranche, stichting
Detex, DMO Doorn
Modemarketing voor MBO Mode en Kleding
Gert Visbeen	Wormer 1987
Marketing in vogelvlucht
F.F.O.Holzauer, U. Jelluma, W.P. Albert	Kluwer Bedrijfswetenschappen, Deventer
1989

TV KLEDING
MATERIALENKENNIS

TV Kleding

Materialenkennis

1 1

PEDAGOGISCHE EN DIDACTISCHE WENKEN MATERIALENKENNIS

De leerlingen moeten het vak Materialenkennis ervaren als een essentieel onderdeel van hun vorming.

De leerlingen zien het toepasbare van de geleerde leerstof in waardoor ze hun verworven kennis in het dagelijks leven kunnen gebruiken. Zo zullen zij bij het aanschaffen van textielproducten een gefundeerde en bewuste keuze maken door het verband te leggen tussen de aard van het materiaal en de beoogde kwaliteit.

In de tweede graad worden enkel de materialen besproken die verwerkt worden in een werkstuk. Het is dus noodzakelijk met de leerkracht van de tweede graad overleg te plegen. De meest recente materialen moeten besproken zijn op het einde van de derde graad.

De leerstof wordt proefondervindelijk aangebracht. De leerlingen worden actief betrokken bij de demonstratieproeven.

Bij het uitvoeren van de verschillende proeven moet men de aandacht vestigen op de veiligheids- en milieuaspecten.

Bij het opzoeken en bestuderen van de verschillende grondstoffen moet men zoveel mogelijk gebruik maken van ICT. Dit kan in samenspraak met de leerkrachten toegepaste informatica.

De materialen worden niet alleen besproken in het vakonderdeel materialenkennis maar de leerstof moet geïntegreerd gegeven worden in alle vakonderdelen Kleding.

Een studie van meerdere textielvezels kan in tabelvorm opgebouwd worden, zodat de leerlingen aan de hand van vergelijkende eigenschappen de meest geschikte stof kunnen aanduiden voor een bepaald werkstuk.

De leerlingen leren niet alleen de wetenschappelijke namen maar evenzeer de verschillende handelsnamen.

De leerlingen moeten de textieltechnologie kunnen hanteren als een middel tot kwaliteitsverbetering van een afgewerkt product.

Herkomst, teelt, fabricage en spintechnieken worden illustratief benaderd en dienen beschouwd als noodzakelijke achtergrondinformatie voor de verwerking van weefsels. Het bestuderen van de kenmerken van garens en weefselstructuren is een belangrijk onderdeel van de opleiding, omdat ze bepalend zijn voor de eigenschappen van garens en weefsels en aldus belangrijk zijn bij het maken van de juiste keuze van een weefsel in verband met de verwerkingsproblematiek en het onderhoud.

Een belangrijk onderdeel van de opleiding vormt het proefondervindelijk nagaan van verwerkingsproblemen o.a. bij het opleggen, snijden, thermocolleren, stikken, strijken, persen, stomen, onderhouden...

Deze bevindingen moeten beschouwd worden als onmisbare informatie bij de realisatie en als dusdanig worden aangewend.

Het kennen van de juiste weefselnamen is noodzakelijk. Leerlingen moeten kennis hebben van klassieke en modieuze weefsel met hun mogelijkheden en beperkingen ten einde de juiste keuze te maken in functie van de commerciële eisen van het eindproduct.

De leerlingen zullen een gestructureerde documentatie aanleggen.

3de graad Technisch Secundair Onderwijs Creatie en Mode	TV KLEDING	MATERIALENKENNIS
---	-------------------	-------------------------

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
Textielgrondstoffen kunnen situeren in hoofdgroepen. Geïnformeerd zijn over : herkomst, teelt	B	➤ Indeling van de textielgrondstoffen:	
Eigenschappen van de verschillende grondstoffen kunnen opnoemen en bespreken naar gebruik. Uit eigenschappen gevolgen kunnen afleiden voor verwerking en onderhoud.	B B	➤ Grondstoffenleer: <ul style="list-style-type: none"> ◆ kunstmatige: <ul style="list-style-type: none"> • viscose; • modal; • cupro; • celluloseacetaat; • metaalvezels; • glasvezels. ◆ synthetische: <ul style="list-style-type: none"> • synthesesmethode; • polycondensatie: PA-PES; • polymerisatievezels: PAC-PVC-MOD-Polyolefinen; • polyadditievezels: PUR; • membranen; • microvezels; 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
		<ul style="list-style-type: none"> • elastische vezels; • nieuwe cellulosevezels; • vezels met speciale vormen. 	
<p>Structuur en kenmerken van vezels en garens kennen. Kenmerken in relatie kunnen brengen tot de eigenschappen. De verschillende spinmethodes kunnen bespreken.</p>	B	<p>➤ Spinnen van garens:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ vezelspinmethodes; ◆ continuspinnmethodes; ◆ garenummering. 	
<p>Nieuwste methoden van weven kennen en weten hoe een jacquard weefsel wordt verkregen.</p> <p>Factoren die de keuze van een weefsel bepalen kennen.</p>	B	<p>➤ Weven:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ jacquard weven 	
<p>Hoofdbindingen in weefselstalen kunnen onderscheiden. Hoofdbindingen kunnen weergeven in een rapport. Rapporten kunnen lezen en hiervan de binding kunnen afleiden.</p> <p>Speciale bindingen in weefselstalen kunnen herkennen en type bindingspatronen in doorsnede en in rapport kunnen weergeven. Invloed van binding op mogelijke verwerkingsmoeilijkheden kunnen beoordelen en oplossingen kunnen voorstellen voor verwerking.</p> <p>Streep- en ruiteffecten in weefsels kunnen herkennen en verwerkingsproblemen kunnen beoordelen.</p>	<p>B</p> <p>U</p> <p>B</p>	<p>➤ Bindingsleer:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ platbinding; ◆ keperbinding; ◆ satijnbinding; ◆ afleidingen van de platbinding; ◆ afleidingen van de keperbinding; ◆ afleidingen van de satijnbinding; ◆ streep- en ruiteffecten. 	
<p>Het uitzicht en het ontstaan van de verschillende weefsels kunnen bespreken.</p>	U	<p>➤ Speciale weefsels:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ versterkte weefsels + piqué en cotelé; 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
<p>Het gebruik en de eigenschappen van de speciale weefsels kunnen uitleggen.</p> <p>Factoren die de keuze van een weefsel bepalen kennen.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ◆ dubbele weefsels + cloqué; ◆ gelanceerde, gebrocheerde, geborduurde weefsels; ◆ gaasweefsels + tule; ◆ frottéweefsels of badstof; ◆ poolweefsels. 	
<p>Niet- geweven van geweven materialen kunnen onderscheiden. Soorten vliesstoffen naar hun structuur kunnen onderscheiden en weten welke gevolgen deze structuren hebben op sterkte en verwerking.</p> <p>De aard van de coating bij thermoklevers in relatie kunnen brengen tot de grondstof waarmee deze verwerkt wordt. Juiste hechtingstemperatuur kunnen bepalen.</p>	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vliezen of non-wavers 	
<p>Basisgrondstof van weefselstaal kunnen vaststellen door middel van brandproef en eenvoudige chemische proeven.</p> <p>Weefsels juist kunnen benoemen.</p> <p>Factoren die de keuze van een weefsel bepalen kennen.</p>	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tricot: <ul style="list-style-type: none"> ◆ inslagtricot; ◆ kettingtricot; ◆ soorten breimethode. 	
<p>Aantonen welke voordelen de verschillende nabewerkingen hebben op de kwaliteit en het uitzicht van de vezels.</p>	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nabewerkingen gericht op speciale toepassingen en onderhoud die de eigenschappen verbeteren of nieuwe eigenschappen geven: <ul style="list-style-type: none"> ◆ bleken; ◆ verven; ◆ drukken. ➤ Behandelingen en apprets: <ul style="list-style-type: none"> ◆ coaten; ◆ enten; ◆ impregneren; 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
		<ul style="list-style-type: none"> ◆ microcapsules; ◆ plasmabehandeling; ◆ ruwen – emeriseren –microsableren; ◆ scheren; ◆ vezelmodificatie; ◆ zengen – flamberen – vlammen. 	
De evoluties in de soorten textielmaterialen volgen en hun eigenschappen kennen.	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>U</p> <p>B</p> <p>U</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Functies en eigenschappen van textielmaterialen: <ul style="list-style-type: none"> ◆ biotextiel: <ul style="list-style-type: none"> • anti-bacterie / anti-microben • anti-huismijt; • antistatisch /anti-strass; • UV- beschermend; • Therapeutisch. ◆ verhogen van het draagcomfort: <ul style="list-style-type: none"> • zacht en licht; • elastisch. • onderhoudsvriendelijk: <ul style="list-style-type: none"> • anti-vlek; • kreukherstellend; • anti-vilt en krimpvrij (wol). ◆ esthetische textiel: <ul style="list-style-type: none"> • cosmetisch; • glanzend; • thermochroom; • soepel en draperend. • textielmateriaal beschermend tegen weersomstandigheden: <ul style="list-style-type: none"> • polar-fleece. ◆ verbeteren van sportprestaties: 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
	B	<ul style="list-style-type: none"> • sneller verwijderen van transpiratievocht; • beter glijden in het water; • spierversterkend; • spierverwarmend. ◆ veiligheid: <ul style="list-style-type: none"> • zichtbaarheid; • hoge weerstand. 	
Interesse tonen voor de invloed die de biotechnologie heeft op de evolutie van textiel.	U	<ul style="list-style-type: none"> ➤ biotechnologie en textiel: <ul style="list-style-type: none"> • spider- silk; • PES en PA; • stomatex; • bluesign – zelfreinigingseffect –nanotechnologie; • structureel gekleurde vezels. 	
De basisgrondstof van een weefselstaal kunnen vaststellen door middel van brandproef en eenvoudige chemische proeven. Weefsel juist kunnen benoemen. Binding en apparatuur kunnen identificeren.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Weefselonderzoek en verwerkingsadvies: <ul style="list-style-type: none"> ◆ weefselfiche opstellen; ◆ microscopisch onderzoek; ◆ brandproef. 	

BIBLIOGRAFIE MATERIALENKENNIS

- Textieltechnologie
De Craecker
Plantyn, Deurne, 1984
- Mode en milieu
Petra II
Dienst Europese projecten, Brussel
1995
- Exploitatie- de wereld van de textielvezels
Polfliet, G.
Plantyn, Deurne, 1989
- Textielwarenkennis
Vanoosten,L.
Plantyn, Deurne
- Eenvoudige textielwarenkennis
Van Paessen, L.
Wolters-Noordhoff, Groningen/Leuven
- Textielwarenkennis
J.G.P.M. Schrijnmaker,
J.C.G. Schulte
Wolters Noordhoff
- Textielvezels
Prof. Dr. Ir.W.F. du Bois
Wolters Noordhoff
- Plastics
Dr. Schouten, Dr. Ir van der vegt
Educatieve en technische uitgeverij
Delta Press
- Wegwijs in textiel: grondstoffen,
productie en testen (april 2000)
IVOC- Opleiding
- Innoverende textiel (oktober 2001)
Clothing Technology
From fibre to fashion
IVOC- Opleiding
Verslag Europa- Lehrmittel IVOC
- Nomenclatuur der weefsels
Creyf G.
Wolters Noordhoff 1985
- Nieuwe materialen gebruikt
bij de confectie van textielartikelen
Decorte
IVOC bijscholing
- Exploratie deel 1
Polfliet
Plantijn 1981
- Stoffenvademecum,
(4 delen met grote stalen) Detex
Wolters Noordhoff

Textielwarenkennis
Detex

Wolters Noordhoff

Une seconde peau
Claude Fauque, Sophie Bramel

Techstyle 2001
Mode & technologie

***TV KLEDING
KOSTUUM- EN KUNSTGESCHIEDENIS***

Kostuum- en Kunstgeschiedenis

1 1

PEDAGOGISCHE EN DIDACTISCHE WENKEN KOSTUUM- EN KUNSTGESCHIEDENIS

In de loop van de tweede graad werden alle kunstperiodes bestudeerd behalve deze van de jaren 2000. De leerlingen legden een documentatiemap aan over die perioden.

In de derde graad wordt gestart met de kunstperiode van de jaren 2000. De map van de tweede graad wordt verder aangevuld in de derde graad.

In de derde graad wordt vertrokken vanuit het kostuum. In de loop van deze twee jaren is het zinvol de verschillende kunstperiodes op te frissen die betrekking hebben op het kostuum.

Daarbij wordt zowel de dames- als herenkleding bestudeerd.

De beschrijving beperkt zich niet alleen tot de algemene kenmerken van de kostuums, maar ook de materialen, toebehoren, kapsels, maquillage enz. worden behandeld.

Maak gebruik van multimedia bij de presentatie en waar mogelijk gebruik video-opnames, Internet, film, een bezoek aan een tentoonstelling (modemuseum), ...

Het is aan te bevelen om in te gaan op de actualiteit. Je kan grote evenementen of jaarthema's aangrijpen en in verband brengen met de lessen.

Geef de belangrijkste karakteristieken van de tijdsgeest beknopt weer. Hierbij kan het geenszins de bedoeling zijn om de algemene kenmerken van details aan te leren. Toch is het belangrijk om benamingen die in het huidig modebeeld nog opduiken te behandelen. Zo kan men onder andere de etymologie van de onderdelen achterhalen.

De opdracht met betrekking tot het vergelijken van het huidige modebeeld met de verschillende kunststromingen kan men geven bij het verschijnen van de nieuwe collectie per seizoen. Geef de belangrijkste karakteristieken van de tijdsgeest beknopt weer. Gebruik de extra edities uit kranten en tijdschriften die worden uitgegeven.

Wordt er vertrokken van een nieuwe creatie dan bepaalt die creatie de periode die de leerling moet beschrijven.

Dit betekent dat de leerling tijdens een schooljaar niet steeds in een chronologisch referentiekader gaat werken. Daardoor wordt het situeren op de tijdsband een belangrijk aandachtspunt.

Het is belangrijk te beseffen dat niet alleen de kunst uit het verleden wordt bestudeerd als referentiepunt, maar dat ook de hedendaagse kunst onder de loep dient genomen te worden.

Door simultaan beelden te gebruiken van kostuums naast voorbeelden van andere kunstvormen tracht de leerling overeenkomsten tussen de diverse kunstvormen af te leiden. Het is de bedoeling dat de leerling zich spontaan bij iedere kunstperiode een visueel beeld kan vormen, waarbij specifieke kenmerken uit die periode duidelijk tot uiting komen. Vb: bij drapage verwijst hij naar de Griekse bouwkunst.

Het is ook aan te raden om het verband te leggen met de muziek door een typisch muziekfragment te laten horen uit de periode die men bespreekt.

Een nauwkeurig ontrafelen van de beeldaspecten is nodig als inspiratie voor de creatie. Deze doelstelling kan vakoverschrijdend aangepakt worden, bijvoorbeeld in creatie.

Op een vergrote tijdsband, die permanent in het lokaal ophangt, kan documentatie van iedere kunstvorm aangebracht worden na bespreking.

Bouw de lessen op door het constant gebruiken en vergelijken van kunstbeelden.

Het is belangrijk dat de leerling in de hoeveelheid van informatie zijn weg weet te vinden.

Ook het juist selecteren van de informatie moet worden aangeleerd.

De leerling aanmoedigen om open te staan voor de moderne technologieën, maar ook de kunst bijbrengen om te genieten van een mooi kunstboek, cultureel erfgoed enz.

3de graad Technisch Secundair Onderwijs Creatie en Mode	TV KLEDING	KOSTUUM- EN KUNSTGESCHIEDENIS
---	-------------------	--

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
De typische kenmerken van de periode kaderen in de tijdsgeest met aandacht voor de historische, sociale, economische, religieuze en politieke achtergronden. Het huidig modebeeld vergelijken met de nieuwe kunststroming.	B	➤ Jaren 2000	
Terugvinden en vastzetten van de verschillende kunststromingen die invloed hebben op het kostuum. Situëren van de kunstperiode op de historische tijdsband.	B	➤ Tijdsband	
Bij ieder thema de typische kunstkenmerken van een bepaalde periode herkennen, ontleden en plaatsen op een tijdsband.	B	➤ Algemene kenmerken: kostuums, materialen, toebehoren, kapsels, maquillage ...	
Waarnemen hoe bij functionele beeldscheppers de beelddaspecten gehanteerd worden en hoe dit inspirerend kan werken voor een nieuwe vormgeving.	B	➤ Modisch kledingstuk ➤ Design ➤ Architectuur ➤ Grafisch product, en andere	
Terugvinden en vastzetten van de typische kenmerken binnen één kunststroming van de verschillende kunstvormen: bouwkunst, architectuur, schilderkunst, beeldhouwkunst, meubelkunst, klederdracht en toegepaste kunst.	B	➤ Typische kenmerken ➤ Overeenkomsten ➤ Visueel beeld	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
De juiste terminologie gebruiken voor de beeldaspecten, materialen en technieken. Tijdens de kunstbeschouwingen gericht kijken naar de beeldaspecten en er de nodige informatie uithalen voor de eigen creaties.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Recente correcte benamingen ➤ Beeldaspecten: <ul style="list-style-type: none"> ◆ vorm, compositie, harmonie, ordening...; ◆ kleur, toon, tint, contrast, transparantie. 	
Tussen twee kunststromingen een vergelijkende studie maken.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Typische kenmerken ➤ Verantwoording 	
De stijl en filosofie van modeontwerpers en kunstenaars ontdekken om te kunnen aanwenden bij de styling.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kunststijlen 	
Gericht zoeken naar inspiratiebronnen. Gebruik maken van multimediamateriaal.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Inspiratiebronnen: <ul style="list-style-type: none"> ◆ tijdschriften; ◆ catalogi; ◆ boeken en encyclopedie; ◆ dia's; ◆ video's; ◆ internet; ◆ interactieve cd's; ◆ methodes om informatie op te sporen. 	

BIBLIOGRAFIE KOSTUUM- EN KUNSTGESCHIEDENIS

- Kunst van Altamira tot heden
Adriaens, F. De Nederlandse boekhandel Antwerpen
- De grote Mode-encyclopedie
Adriaenssen, A. Lannoo, Tielt, 1990
- Elsevier kostuumgeschiedenis:
westerse kledingstijlen van
de vroege middeleeuwen tot heden
Conrads, M. Elsevier, Amsterdam/Brussel
- Il Fururismo e la moda, Balla e gli alti
Crispoli, E. Marsilio Editori, 1986
- Geschiedenis van het kostuum in kleur
Hansen, H.H. Uitgeverij Baarn, 1977
- Geheimen van de Couturiers
Keunet, F. Cantecler-Westland, Schoten 1985
- Kostuumgeschiedenis
Laver, J. Cantecler-Westland, Schoten 1985
- Soviet Costumes and textiles 1917-1945
Strizhenova, T. Flammarion, Paris, 1991
- Histoire du costume en occident
de l'Antiquité à nos jours
Boucher, F. Hamarion, 1965
- A fashion for extravagante
Bowman, S., Moliare, M. E.P. Dutton, New York, 1985
- Mode in de 20 ste eeuw
Van Beurden, L. Sun, Nijmegen, 1988
- Trions Kostuumgeschiedenis,
Marian Conrads en Gerda Zwartjes
Uitgeverij Tirion-Baarn
- Kostuumgechiedenis,
L. Willems
Uitgeverij Karel Beyaert

BRTN Een goede eeuw kunst deel 1 en deel 2	Instructieve omroep, vorming- schooltelevisie, 1994
BRTN De abstracten: deel 3,	Instructieve omroep, vorming- schooltelevisie, 1994.
Inspiration, tijdschrift over artistieke etalage, 35, 1030 Brussel	Dispaly Decor Market, rue James Watt
Lesideeën voor het textielonderwijs, Irma de Jong	Truus Langereis,
Stella Ruhe, Marie José van der Sandt, Annemiek Tijhaar	Uitgeverij Canteleer
Stilleven een tentoonstelling, Ted Van Lieshout	Uitgeverij Sun
Marketing, Henk Joosten	Uitgeverij Meppel
Kinderen vormen in textiel, Henny Clason, Marie Louise Goossens, Willemien Nagel	Uitgeverij Canteleer
Sjabloneren in stijl, Mary Maccarthy	Uitgeverij Canteleer
Mycenae , Petros G. Themelis	Uitgeverij Hannibal
Les bases du dessin vol nr.1	Uitgeverij Album Le
Tekenen en schilderen:tekenen, Cees Mudde	Uitgeverij Canteleer
Tekenen en schilderen:acryl, Cees Mudde	Uitgeverij Canteleer
Tekenen en schilderen:aquarel, Cees Mudde	Uitgeverij Canteleer .
Tekenen en schilderen:pastel , Cees Mudde	Uitgeverij Canteleer
Tekenen en schilderen:met kleurpotlood, Cees Mudde	Uitgeverij Canteleer
Tekenen en didactiek, Schasfoort B.	Uitgeverij Wolters.
Kinderen leren tekenen, Koppers P, De Winter W.	Uitgeverij Canteleer

Marketing in vogelvlucht, Holshouwer	
Etaleren stap voor stap 1 en 2, Bergen H.	Uitgeverij Den Gulden Engel
Het textiel ABC, Eitex	
Cultuur en kledinggedrag: thema's Lakeman M.,	Van de Stadt Wolters Noordhoff 1986
Cultuur en kledinggedrag in de 20 ste eeuw Aaftinck B.,	Bol C. Wolters Noordhoff 1986
Kunsthistorisch overzicht 1 van oudheid tot 19 de eeuw Van den Akker	Wolters Noordhoff 1984
Kunsthistorisch overzicht 2 19 de en 20 ste eeuw Van den Akker	WoltersNoordhoff 1985
Kostuumgeschiedenis Woldringh M.	Wolters Noordhoff 1972
Histoire de la mode au XXe siècle Deslandres Y	Somogy 1986
Kostuumgeschiedenis Laver J.	Cantecleer 1979
Onze lijn door de tijd Canter Cremer	Moussault 1975
Psycho-sociale geschiedenis van de mode Verburgh	Cantecleer 1989
Mannenmode De Greef	Cantecleer 1989
Mode als maskerade Bol	Cantecleer 1989
Mode in de 20 ste eeuw Van Beurden L.	Sun Nijmegen 1988
Mode-bronnenboek van 1900 tot heden De la Haye	Van Disbroeck Libridis Wijnegem 1988
The encyclopedia of world costume Yarwood D	Bonanza Books New York

Volgende boeken zijn zeer interessant maar niet meer verkrijgbaar in de boekhandel:

View on Colour,
Edelkoord

Uitgeverij Mode en info België

Kijk op Kunst,
Debersaques S.

Uitgeverij Standaard

Hardop kijken,
De Visser A.

Uitgeverij Sun

Kunst en Kleur,
Itten J.

Uitgeverij Canteleer

Ornament symbool en tekenen,
Smeets R.

Uitgeverij Canteleer

De Kunstenaar; educatieve functie,
Read H.

Uitgeverij Spectrum Utrecht

Beginselen van de beeldende vorming ,
Gerritse A.

Gchiedenis van de beeldende vorming,
Gerritse A.

Uitgeverij Canteleer

Kunst, Kind, Opvoeding,
Asselberghs-Neesen V.

Uitgeverij Acco, Leuven

Mode encyclopedie '40-80

Uitgeverij Van Dishoeck

Het fenomeen kleur,
Gerritse A.

Uitgeverij Canteleer

Goed bekeken,
Koppers P. , De Winter W.

Uitgeverij Canteleer

TV KLEDING VORMGEVING

TV Kleding

Vormgeving

4 4

PEDAGOGISCHE EN DIDACTISCHE WENKEN VORMGEVING

Het volgende stappenplan dient steeds gehanteerd om een vast denkproces aan te leren.

- behoefte of probleemstelling
 - ◆ kiezen van het thema
- keuze van de beste oplossing
 - ◆ opzoeken van producten die passen binnen het thema
 - ◆ kiezen van het ontwerp
 - ◆ voor- en nadelen inschatten
- realisatie
 - ◆ stappen om het prototype te maken vastleggen in leerinhouden
 - ◆ realiseren van het prototype
- ingebruikneming
 - ◆ in gebruik nemen van het prototype
- evaluatie
 - ◆ evalueren van het proces en het product

Tijdens al de stappen van het proces houden we rekening met de IKZ- filosofie.

Hanteer diverse didactische werkvormen om de lessen constant boeiend te houden.

Betrek de leerlingen steeds nauw bij de verwerking van de opdrachten en geef hen zoveel mogelijk inspraak.

De leerlingen moeten zelfstandig en in teamverband kunnen werken.

Werk geïntegreerd met de vakken Creatie en Praktijk. In de lessen Creatie zal het concept vaste vorm krijgen. De ontleding voor wat de vormstudie van het ontwerp betreft gebeurt in de lessen vormgeving. De gegevens en ervaringen worden vervolgens gebruikt tijdens de lessen praktijk.

Hier wordt het ontwerp onderzocht op zijn produceerbaarheid en zal de leerling ook effectief een ontwerp realiseren.

Tijdens de lessen CAD worden elementen uit Creatie, Vormgeving en Praktijk verder uitgewerkt.

CAD wordt in elk vakonderdeel waar mogelijk geïntegreerd.

Breng de leerstof proefondervindelijk aan.

Maak bij het opstellen van de jaarplanning vooraf een duidelijke keuze welke

leerplandoelstellingen en leerinhouden bij een bepaald onderwerp aan bod moeten komen.

Het is niet de bedoeling dat alle leerplandoelstellingen en leerinhouden in elk onderwerp ter sprake komen. Wel moeten ze tegen het einde van de derde graad door iedereen gerealiseerd zijn.

De inhouden verschillen van ontwerp tot ontwerp en van jaar tot jaar. Daarom is het noodzakelijk een map met vakinhouden, gestart in de tweede graad te vervolledigen. Het lokaal moet aantrekkelijk zijn en de hedendaagse visie op de studierichting Creatie en Mode uitstralen.

Aan de hand van ontwerpen (sfeerbeelden, collages, schetsboek, ...) en een vragenlijst gaat de leerling op marktonderzoek en / of test hij zijn ontwerpen aan het modebeeld naar de vooraf bepaalde doelgroep. Dit kan in samenwerking met het vak Marketing en Distributie. De leerling brengt verslag uit van het onderzoek. Besteed hierbij bijzondere aandacht aan de communicatieve vaardigheden. De resultaten worden in groep besproken.

Breng het verzamelde materiaal samen.

Als uit het marktonderzoek blijkt dat een bepaald aspect niet of onvoldoende in het ontwerp aanwezig is, kan het ontwerp bijgestuurd worden.

De ontwerptekening wordt een technische schets, nadien een technische tekening die verder gaat naar de patroonafdeling. Laat de technische tekening bij voorkeur met CAD maken.

Voor alle vakken TV en PV kleding is samenwerking tussen de verschillende leerkrachten noodzakelijk.

Pas het ontwerp permanent aan volgens de ergonomische, economische en esthetische wens van de doelgroep.

Ga na welke specifieke eisen hieraan gesteld worden. Belangrijk hierbij is dat men zich inleeft in de gebruikerssituatie en nagaat wie de betrokken klanten zijn om op die manier te komen tot de optimalisatie van het ontwerp. Dit alles gebeurt teamgericht en kan in verschillende stappen worden afgewerkt.

Leg in samenspraak met de leerling de criteria vast voor het kiezen van het materiaal en toebehoren op basis van het ontwerp. Leg eventueel contacten met bedrijven.

De keuze van het ontwerp zal in overleg met de leerling gebeuren, rekening houdend met het eventuele marktonderzoek. Uit de collectie wordt een selectie gemaakt van het meest interessante en succesvolle ontwerp. Besteed veel aandacht aan de mondelinge verantwoording. Zo leert de leerling vanzelf verkoopargumenten gebruiken. Dit kan eventueel gebeuren in samenspraak met de leerkracht Nederlands.

Bestudeer alleen de geselecteerde grondstof, bijvoorbeeld door groepsopdrachten te geven en de materialen te laten uittesten. Laat de eigenschappen en onderhoud van de gekozen materialen opzoeken in beschikbare informatiebronnen. De verdere verwerking en uitdieping van de leerstof gebeurt tijdens de les Materialenkennis.

Laat technische schetsen of technische tekeningen verduidelijken door detailtekeningen. Deze bevatten bruikbare gegevens voor het maken van een patroon en een snijpatroon. De technische tekening groeit naar mate men vordert in de modelontwikkeling.

Leerlingen moeten zelfstandig maten kunnen nemen en deze correct kunnen invullen op het juiste document.

Opzoeken en/of opstellen van het patroon kan in groep of individueel gebeuren door middel van verschillende technieken (o.a. papier, stof, basisstoile...)

Laat de leerlingen bij voorkeur eerst op werkelijke grootte tekenen om zicht te krijgen op de juiste weergave van het ontwerp. Controleer het patroon eventueel driedimensionaal om de verhoudingen beter te kunnen evalueren. Steun op de wiskundige voorkennis.

Realiseer indien nodig een proefmodel.

Laat het proefmodel globaal uitwerken en zonder detailafwerkingen. Bij het hanteren van een archiefpatroon kan deze uitwerking vervallen als de lijntoile de creatie sterk benadert.

Indien het proefmodel een kledingstuk is, wordt het aangepast op typemannequin en gecontroleerd op lijn- en modelfouten. Betrek de leraar Creatie en Praktijk bij de beoordeling.

Pasfouten is leerstof tweede graad en dient in de derde graad verder uitgediept en toegepaste te worden. Dit op een zelfstandige basis. De leerlingen kunnen op een verantwoorde manier een pasbeurt commentariëren en uitvoeren: pasfouten op persoon herkennen, benoemen en verbeteren.

Laat de leerlingen het belang van een correct patroon inzien.

De lijn-, model- en pasfouten verbeteren op patroon.

Lijnpatroon op punt stellen (lengtecontroles van kraag, inzet mouwen...).

Deze patronen productierijp maken (snijpatronen + controles...).

Beredeneerd graderen kan manueel en in samenspraak met CAD gebeuren.

Illustreer de manier van werken in de snijzaal met een video-opname of tijdens een bedrijfsbezoek.

Benadruk de milieuproblematiek en stimuleer de leerlingen om creatief en economisch om te gaan met de verwerking van materialen en toebehoren..

3de graad Technisch Secundair Onderwijs Creatie en Mode	TV KLEDING	VORMGEVING
---	-------------------	-------------------

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
De functies in het modebedrijf in verband met het vormgeven van een ontwerp bondig omschrijven en situeren in een stroomdiagram.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Functies: <ul style="list-style-type: none"> ◆ chef ontwerpafdeling m/v; ◆ modelleur, styliste m/v; ◆ aankoper m/v; ◆ confectie CAD-CAM operator m/v; ◆ patroonmaker m/v; ◆ gradeerder m/v; ◆ patroonintekenaar m/v. 	
Voorstellen van ontwerpen.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Schetsen. ➤ Driedimensionale realisatie. ➤ Sfeercollages. ➤ Verduidelijkingen: <ul style="list-style-type: none"> ◆ materialen; ◆ kleuren; ◆ tekst; ◆ vergrootte details. <p>In coördinatie met Creatie.</p>	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
<p>Onderzoeken van het ontwerp.</p> <p>De gepaste materialen en toebehoren kiezen en deze keuze verantwoorden.</p>	<p>B</p> <p>B</p>	<p>➤ Functionaliteit.</p> <p>➤ Milieuvriendelijkheid.</p> <p>➤ Ecologisch aspect.</p> <p>➤ Ergonomisch aspect.</p> <p>➤ Produceerbaarheid.</p> <p>➤ Terminologie.</p> <p>➤ Functionaliteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ bruikbaarheid; ◆ eigenschappen; ◆ onderhoud. <p>➤ Milieuvriendelijkheid.</p> <p>➤ Prijs.</p> <p>➤ Handelsvorm.</p> <p>➤ Ecologisch aspect.</p>	
<p>Het marktonderzoek bestuderen.</p> <p>Definitieve keuze maken.</p> <p>Verduidelijken van ontwerp met detailtekeningen.</p> <p>Het patroon zoeken dat het best bij het model past.</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>➤ Informatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ verzamelen; ◆ verwerken. <p>In coördinatie met marketing en distributie.</p> <p>➤ Collectie samenstellen.</p> <p>➤ Ontwerpschets omzetten in werktekening.</p> <p>➤ Normen technisch tekenen in coördinatie met Creatie en Cad.</p> <p>➤ Basis.</p> <p>➤ Lijnvorm.</p> <p>➤ Modelvorm.</p> <p>➤ Meetkundige vormen.</p>	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
Maatnummer bepalen in functie van de doelgroep.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Inzicht in matenreeks: <ul style="list-style-type: none"> ◆ numeriek (36-38-40-...); ◆ alfanumeriek (S-M-l-...). 	
Maten nemen in functie van het model.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Algemene richtlijnen voor het maatnemen. ➤ Maten in functie van de maat en/of model. 	
Opbouwen of omvormen van een grond- of lijnvorm naar het model voor proefmodel en / prototype.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Manueel. ➤ Met CAD. 	
Proefmodel en of prototype realiseren.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Proefmodel: <ul style="list-style-type: none"> ◆ lijnstudie; ◆ modelstudie. 	
Proefmodel en /of prototype beoordelen en verbeteren naar pasvorm en model.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Naar model: <ul style="list-style-type: none"> ◆ vergelijken met het ontwerp; ◆ eventueel verbeteren van proefmodel. ➤ Naar pasvorm: <ul style="list-style-type: none"> ◆ kennis van een goede pasvorm; ◆ eventueel pasfouten verbeteren. <ul style="list-style-type: none"> • evenwicht; • lengtefouten; • breedtefouten. 	
Het patroon verbeteren naar pasvorm en model.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Manueel. ➤ Met CAD. 	
Definitieve keuze van materialen en toebehoren om het model uit te voeren vastleggen.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kwaliteit. ➤ Prijs. ➤ Kleurencombinaties. 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Materiaalcombinaties. In coördinatie met Creatie en Praktijk. 	
Patroon aanpassen aan de gekozen afwerkingsmethode.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Manueel. ➤ Met CAD. ➤ In coördinatie met Creatie en Praktijk. ➤ Rekeninghoudend met: <ul style="list-style-type: none"> ◆ retoucheermogelijkheden; ◆ machinepark; ◆ prijsklasse; ◆ materiaal; ◆ ... ➤ Werkinstructieformulieren met CAD: <ul style="list-style-type: none"> ◆ doorsneden – ISO-normen; ◆ maataanduidingen. 	
De uitgetekende patroondelen productierijp maken.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Naadwaarde. ➤ Gegevens: <ul style="list-style-type: none"> ◆ assemblagepunten; ◆ codes; ◆ snijfrequentie; ◆ snijrichting; ◆ ... ➤ Controlefase. 	
Graderen met de gegevens van de opdrachtgever.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Patronen en/of snijpatronen: <ul style="list-style-type: none"> ◆ manueel; ◆ met CAD. 	
Aanpassen van het fabricagedossier volgens de wensen van de opdrachtgever.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fabricagedossier: <ul style="list-style-type: none"> ◆ voorstelling van het model en / of technische schets; 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
		<ul style="list-style-type: none"> ◆ technische schets van het product; ◆ modelpatroon- fase 1 modelintekening; ◆ referentiekaarten; <ul style="list-style-type: none"> • maataanduidingen; • doorsneden; ◆ werkinstructieformulier; ◆ modelpatroon- fase 2 modeluittekening van de patroondelen; ◆ snijpatronen; ◆ samenstelling van het model; ◆ snijplan; ◆ fabricageschema; ◆ productanalyse toebehoren en materialen; ◆ ... 	

BIBLIOGRAFIE VORMGEVING

Mode en Vormgeving
Borest-Otto, A.C.C
1996

Leune-Rittel,A.E., Schrama, C.T.M.,
Veeze-lijftogt,J.H. Edu' Actief Meppel,

Textieltechnologie
De Craecker

Plantyn, Deurne, 1984

Is er markt voor eco-kleding?
IVOC publikaties

IVOC, Brussel, 1995

Mode en milieu
Petra II

Dienst Europese projecten, Brussel 1995

Exploratie- de wereld van de textielvezels
Polfliet, G.

Plantyn, Deurne, 1989

Textielwarenkennis
Vanoosten,L.

Plantyn, Deurne

Eenvoudige textielwarenkennis
Van Paessen, L.

Wolters-Noordhoff, Groningen/Leuven

B.I.N. Selectie van Belgische normen: fase 2 Technische tekeningen

International Standard I SO nr. 4916 Naadtypen

International Standard ISO nr. 4915 Steektypen

N.I.N. Aanduidingen van naden, steken en stiksels

A.F.N.O.R. Recueil de normes françaises: Textiles et confection

Technisch tekenen. Toepassingen van de algemene overeenkomsten in de kledingnijverheid
Cassiman e.a;

C.R.D.P.-caen Dessintechnique: industrie de l'habillement

Basis- en lijnpatronen :
ROGOVOK 1 : dames
ROGOVOK 2: volslanke dames
ROGOVOK 3: tieners + kinderen

ROGOVOK 4: heren

VVKSO-publicaties

LICAP, Brussel

Beroepseconomie

CAD-CAM

Technisch tekenen

Graderen

Didactische werkvormen

***PV KLEDING
TV KLEDING
TECHNOLOGIE EN ORGANISATIE***

<i>PV Kleding</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
<i>TV Kleding</i>		
<i>Technologie en Organisatie</i>	<i>1/0</i>	<i>1/0</i>

Het nut van een goede kennis over de werking van het machinepark en een goede werkorganisatie worden het duidelijkst tijdens de praktijklessen. Daarom werd gekozen voor de integratie in één leerplan van TV Kleding Technologie en Organisatie met PV Praktijk.

PEDAGOGISCHE EN DIDACTISCHE WENKEN PRAKTIJK-TECHNOLOGIE EN ORGANISATIE

Het is noodzakelijk om geïntegreerd te werken met de vakken Mode. In de lessen creatie zal het ontwerp vaste vorm krijgen. De ontleding en vormstudie van het ontwerp gebeurt in de lessen vormgeving. De gegevens van het ontwerp worden doorgespeeld aan de leraar praktijk. De leraar is met andere woorden op de hoogte van de doelstellingen en inhouden van de lessen Creatie en Vormgeving.

In de lessen van Praktijk wordt er in groep gewerkt aan:

- het uittesten van de grondstof in functie van de verwerking;
- het leren gebruiken en uittesten van de materialen;
- het uitvoeren van de detailstudie.

Het proefmodel en / of prototype wordt individueel gerealiseerd.

Binnen het grote aanbod van informatie leert de leerling zijn weg te vinden. Hij leert selecteren en de informatie juist aanwenden om tot een oplossing te komen (vb. werkinstructieformulier).

Wat de studie van de details betreft wordt de nadruk gelegd op het actief zoekwerk van de leerling. Detailstudies worden steeds in functie van het product gemaakt (vb. werkinstructieformulier).

Er moet voldoende archiefmateriaal voorhanden zijn om de leerling te ondersteunen in zijn opzoekwerk:

- stalen van materialen
- detailstudies van kledingstukken
- werkinstructieformulieren
- gebruiksaanwijzingen van apparaten
- ...

Het samenstellen van een organogram aan de hand van de verschillende functieprofielen loopt als een rode draad door de lessen praktijk.

Het lokaal moet aantrekkelijk zijn en de hedendaagse visie op de studierichting *Creatie en Mode* uitstralen.

Bouw een fabricageschema op vanuit de analyse van het ontwerp.
Dit kan aan de hand van een afgewerkt product of gesneden delen.
Mogelijke afwerkingen worden opgezocht hetzij door waarneming op producten of het raadplegen van afwerkingbibliotheken (CAD). De keuze van de meest gepaste afwerking zal afhangen van de verhouding prijs/kwaliteit en de beschikbaarheid van het machinepark.

Laat steekkaarten aanleggen die later aangevuld kunnen worden. Laat klasseren volgens ISO-normen (bibliotheek raadplegen).

Schenk bij het gebruik van een nieuw apparaat voldoende aandacht aan het correct lezen en gebruiken van de handleiding.

Leer bij een apparaat enkel de functies aan die men nodig heeft om het proefmodel en / of prototype te vervaardigen. Geef de leerlingen voldoende tijd om zelf te experimenteren.

Stimuleer de leerling om steeds te zoeken naar eenvoudige manieren of hulpapparaten die de uitvoering van werkstukken vergemakkelijken en de kwaliteit verhogen.

Heb steeds oog voor een veilige en ergonomische werkhouding.

De leerlingen testen zelf de te verwerken materialen uit. De resultaten worden klassikaal besproken.

Schenk voldoende aandacht aan het lezen of wijzigen van bestaande werkinstructieformulieren.

Eenvoudige afwerkingsformulieren kunnen in groep worden opgemaakt. Het opmaken kan manueel of met de computer gebeuren. De resultaten van het onderzoekwerk in de praktijk worden gebruikt om het snijpatroon te maken.

Schenk permanent aandacht aan interne kwaliteitszorg.

Leg kwaliteitseisen en toleranties vast, rekening houdend met soort product en prijsklasse. De normen moeten meetbaar zijn. De toleranties worden scherper gesteld naargelang het niveau van de leerlingen verhoogt.

De leerlingen voeren individueel of in groep diverse controles uit zoals egaliteit van de kleur, kleurvastheid, weefselmaten, structuur, patroon, vleug, weeffouten, beschadiging, uitzicht, ...
Laat de leerlingen door proeven ondervinden dat de controle op het krimpen zeer belangrijk is.

Laat het proefmodel en / of prototype uitsnijden volgens de schets van het snijplan.

Vermits een grondige studie de uitwerking van het proefmodel en / of prototype voorafging kan de concrete uitvoering in het gekozen materiaal snel en vlot gebeuren. Leerlingen die vlug werken, kunnen eventueel een aanvullend werkstuk gelijklopend uitvoeren.

Stimuleer zelfcontrole, rekening houdend met de IKZ-filosofie. Je kan hiervoor een evaluatiefiche met kwaliteitseisen en toleranties gebruiken.

Volg het opgemaakt fabricageschema en stuur eventueel bij.

Het volstaat dat de leerlingen de verschillende functies van het organogram kunnen opnoemen. Bij het aanbrengen van deze leerinhoud legt men het verband met de huidige bedrijfsactiviteiten.

Laat de leerlingen onderzoeken of het prototype beantwoordt aan de vooropgestelde eisen van de doelgroep door het uit te testen, te gebruiken, te dragen, het voor te stellen in de doelgroep,

...

Bijsturing moet zo frequent mogelijk gebeuren tijdens het volledige ontwikkelingsproces. Op het volledig product zijn immers slechts detailwijzigingen mogelijk.

Volgende vragen staan bij de evaluatie centraal:

- Welke onderdelen van het productieproces zijn vlot gegaan?
- Hoe verliep het proces bij de leerling zelf?
- Waaraan zal vooral nog moeten gewerkt worden?

3de graad Technisch Secundair Onderwijs
Creatie en Mode

PRAKTIJK-TECHNOLOGIE EN
ORGANISATIE

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
De functies in het modebedrijf in verband met de productie en verzending omschrijven en situeren in een stroomdiagram.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Functies: <ul style="list-style-type: none"> ◆ modelmaken; ◆ ontvangstcontrole; ◆ snijdster m/v; ◆ stikster m/v; ◆ strijkster m/v. 	
De situatie van de modebedrijven in binnen en buitenland toelichten	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ evolutie ➤ huidige situatie 	
Fasen in de productanalyse opzoeken en schematisch vastleggen.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ delen ➤ grondstoffen en toebehoren ➤ afwerkingen 	
Materiaalonderzoek uitvoeren en conclusies trekken in functie van het ontwerp	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uittesten van: <ul style="list-style-type: none"> ◆ verwerking: snijden – stikken – stomen – strijken ...; ◆ onderhouden: kleurechtheid – temperatuurgevoeligheid ...; ◆ fysische eigenschappen: garendichtheid – naaldvastheid ...; 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
<p>Advies geven over het materiaal aan de patroon- en de productieafdeling.</p> <p>Testen van de verwerkingsmodaliteiten van het materiaal en de bijhorigheden met de aanwezige apparatuur.</p>	<p>B</p> <p>B</p>	<p>➤ Samenstelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ grondstof; ◆ binding; ◆ veredelingen. <p>➤ Verwerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ modelleren; ◆ intekenen; ◆ snijden; ◆ stikken; ◆ strijken. <p>➤ Onderhouden.</p> <p>➤ Machines en toebehoren leren kennen en gebruiken in functie van het product.</p>	
<p>Nieuwe technologische ontwikkelingen in verband met materialen en bijhorigheden opvolgen.</p> <p>Nieuwe technologische ontwikkelingen in verband met materieel opvolgen.</p> <p>Opzoeken van afwerkingsmethode en de resultaten vastleggen in een werkinstructieformulier.</p>	<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ beurzen; ◆ vakliteratuur; ◆ ICT; <ul style="list-style-type: none"> ◆ beurzen; ◆ vakliteratuur; ◆ ICT. <p>➤ Uitgewerkt detail.</p> <p>➤ Werkinstructieformulier.</p> <p>➤ Rekening houdend met:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ retoucheermogelijkheden; ◆ machinepark; ◆ prijsklasse; ◆ materiaal; ◆ ... 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
Fabricagedossier aanvullen.	B	Verschillende fasen van de productanalyse.	
Bepalen en vastleggen van kwaliteitsnormen en toleranties in functie van prijs/kwaliteit.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ IKZ-filosofie. ➤ Werkinstructieformulier. 	
Toepassen van ergonomische principes.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ergonomie van machines en gereedschappen. ➤ Werkpostinrichting. 	
Snijden van proefmodel en /of prototype.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Snijdster: <ul style="list-style-type: none"> ◆ intekening gebruiken; ◆ opleggen ◆ snijden; ◆ coderen; ◆ bundelen. 	
Opeenvolgende bewerkingen voor de realisatie vastleggen.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fabricageschema. 	
Monteren van het proefmodel en /of prototype.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stikster/modelliste: <ul style="list-style-type: none"> ◆ voorbereiden; ◆ subassembleren; ◆ assembleren; ◆ finishen. 	
Strijken van het proefmodel en / of prototype.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Strijkster: <ul style="list-style-type: none"> ◆ persen; ◆ strijken; ◆ afwerken; ◆ controleren; ◆ verpakken. 	
Evalueren van het proefmodel en / of prototype.	B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Modelweergave. ➤ Pasvorm. ➤ Afwerking. ➤ Materiaal en toebehoren. ➤ Kleurencombinaties. 	

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U	Leerinhouden	VET/VOD ET/OD
Eindvoorstelling van het product. Beroepsattitudes, persoonlijkheids- en gedragskenmerken die functioneel zijn in het arbeidsproces ontwikkelen en evalueren.	B	In samenspraak met Creatie en Vormgeving. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Accuratesse/kwaliteitsbewustzijn. ➤ Organisatievermogen. ➤ Zin voor samenwerking. ➤ Veiligheids- en gezondheidsbewustzijn. ➤ Kritische ingesteldheid. ➤ Leerbereidheid. ➤ Verantwoordelijkheidszin. ➤ Beroepsfierheid. 	
Overkoepelende organen in verband met de sector leren kennen. Overlegorganen van een confectiebedrijf leren kennen.	B B	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kledingfederatie. ➤ IVOC. ➤ Vakbonden. ➤ Ondernemingsraad. ➤ Comité voor Preventie en Bescherming op het werk. 	

BIBLIOGRAFIE PV PRAKTIJK

- Textieltechnologie
De Craecker Plantyn, Deurne, 1984
- Mode en milieu
Petra II Dienst Europese projecten, Brussel
1995
- Exploratie- de wereld van de textielvezels Plantyn, Deurne, 1989
Polfliet, G.
- Textielwarenkennis Plantyn, Deurne
Vanoosten,L.
- Eenvoudige textielwarenkennis Wolters-Noordhoff, Groningen/Leuven
Van Paessen, L.
- VVKSO-publicaties LICAP, Brussel
- Beroepseconomie
- CAD-CAM
- Technisch tekenen
- Graderen
- Didactische werkvormen
- Beroepsprofielen BP
- VLOR – beroepsopleidingsprofiel:
- Confectiestikster
Snijdster
Strijkster
Patroontekenaar

STAGE

Stage

2

PEDAGOGISCHE EN DIDACTISCHE WENKEN STAGE

De stages worden georganiseerd rekening houdend met de ministeriële omzendbrief SOZ(91) 15 dd. 10 juli 1991-SO/2002/09

De stages worden bij voorkeur georganiseerd als blokstage.

De stages gaan bij voorkeur door in de ontwerp- en patronenafdeling van een modebedrijf. Dit kan zijn bij een confectiebedrijf, een ontwerper, een theateratelier...

Stages kunnen opgevat worden als observatie- en/of participatiemomenten binnen een bedrijf. In de mate van het mogelijke (afhankelijk van de aard van het bedrijf) worden ook doe-momenten ingelast.

Stageactiviteiten zijn afhankelijk van de stageplaats:

- in de ontwerpafdeling kan de stagiair ervaren hoe een collectie ontstaat
- in de patroonafdeling kunnen deeltaken als praktische opdracht worden uitgevoerd
- bij modellenmaakster kan onderzoekwerk naar techniek worden verricht.

De leerling leert de op school verworven kennis, vaardigheden en attitude toe te passen door het verrichten van taken in concrete arbeidssituaties. De kloof tussen de school en de realiteit wordt hierdoor overbrugd.

De persoonlijkheid van de leerling kan zich ontwikkelen: groei naar volwassenheid en zelfstandigheid wordt gestimuleerd.

Het levenslang leren wordt ervaren. Vanuit de praktijkervaring ontdekt de leerling dat hij een stevige basiskennis nodig heeft en deze zeker blijvend moet bijwerken.

De ervaringen opgedaan tijdens de stage worden opgenomen in een stagemap zoals voorgeschreven door de school.

De uitgeschreven doelstellingen in het leerplan kunnen aangevuld worden met doelstellingen die te vinden zijn in de tekst 'Visie op stage'.

3de graad Technisch Secundair Onderwijs Creatie en Mode		STAGE
---	--	--------------

Specifieke leerplandoelstellingen	B/U(*)	Leerinhouden
BEDRIJF		
1.Kennismaken met een reeks facetten van het bedrijf.		Bepaalde gegevens in functie van de beschikbaarheid, tijdens de stage verzamelen <ul style="list-style-type: none"> - Benaming - Historisch overzicht doelstellingen en eigenheid vroeger → nu - positionering binnen de markt - aard van het product
2.Beschrijven van de functies binnen het bedrijf.		Organigram + aantal personeelsleden Functies in de verschillende afdelingen
3.De productieartikelen bestuderen.		Soort Merknaam Duurzaamheid van het artikel (1 of 2 jaar) Aantal en grootte van collecties Prijsklasse
ACTIVITEITEN		
4. De ontwerp - en stylingafdeling bestuderen.		Door observatie nagaan: <ul style="list-style-type: none"> - Inspiratiebron - Marktonderzoek - Ontwerp

5. De patroonafdeling bestuderen en deelopdrachten uitvoeren door participatie of individueel.		Gebruikte matentabellen: Patroonopstelling Gradaties -methode Snijplannen
6. Productieafdeling bestuderen. Afwerkingstechnieken van het bedrijf vergelijken met schoolse voorkennis.		Studie van afwerkingstechnieken
7. Gebruikte materialen en aanwezig materieel bestuderen.		Soorten materiaal
8. Aanwezig materieel bestuderen.		Gebruikte machines/systemen -Technische steekkaarten en/of handleidingen kunnen lezen -Veiligheidsvoorschriften binnen het bedrijf volgen.
9. Nagaan op welke manier kwaliteitsbeheer een belangrijke rol speelt in het bedrijf.		Product: - normen bepalen - normen controleren
10. Nagaan hoe men op de stageplaats omgaat met veiligheid en hygiëne.		Personeel Product Bedrijf: -Pictogrammen -Patroonafdeling -Modellenafdeling -Brandpreventieplan -Taken CPB

11.Zich informeren over de bescherming van de werknemer buiten het werk.		Sociale zekerheid -algemeenheden -organisatie Arbeidsongevallen
--	--	--

De uitgeschreven doelstellingen in het leerplan kunnen aangevuld worden met doelstellingen die te vinden zijn in de tekst ‘Visie op stage’.

(*)Door het feit dat niet elke leerling alle opdrachten in elk bedrijf kan uitvoeren, is het meestal niet mogelijk basis- en uitbreidingsdoelstellingen aan te geven.

GEINTEGREERDE PROEF

De wettelijke en reglementaire basis voor de geïntegreerde proef is te vinden in:

- het besluit van de Vlaamse regering van 13 maart 1991 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs
- de ministeriële omzendbrief SOZ (91)7 van 3 mei 1991 met betrekking tot de structuur en de organisatie van het voltijds secundair onderwijs.

Deze wettelijke en reglementaire basis kan vertaald worden in volgende concrete aandachtspunten:

- de geïntegreerde proef wordt in de loop van het 3de leerjaar van de 3de graad georganiseerd. Doel van deze proef is het geheel van kennis, vaardigheden en attitudes gericht op beroepsactiviteiten te evalueren;
- de vakken van het fundamenteel gedeelte zijn betrokken bij de proef. De vakken van basisvorming worden betrokken waar dat mogelijk is. Dit betekent dat de geïntegreerde proef een vakoverschrijdend, een beroeps- en realiteitsgebonden karakter heeft;
- de te realiseren opdrachten worden in overleg met de leraren gekozen. Hierbij hebben de leerlingen een actieve inbreng;
- leraren maken een tijdschema op waarbij leerlingen op de hoogte worden gebracht van de periodes waarin deelopdrachten moeten uitgevoerd zijn;
- in het begin van het schooljaar worden juryleden aangezocht en zij worden betrokken bij het hele proces van het begin tot het einde van het schooljaar;
- leerlingen worden individueel geëvalueerd waarbij aandacht gegeven wordt aan het proces evenals aan het product.

EVALUATIE

Studiebegeleiding, remediëring en evaluatie

Met **studiebegeleiding** bedoelen we het geheel van activiteiten waarbij de leerling hulp bij het leren ondervindt. Deze activiteiten worden vanuit gerichte doelstellingen opgezet en kunnen georganiseerd worden voor individuele leerlingen, voor klasgroepen, voor alle leerlingen op schoolniveau.

Studiebegeleiding houdt in dat het lerarenteam aandacht heeft voor de hele ontwikkeling van de leerling en oog heeft voor verstandelijke en emotionele factoren bij het leren. Het betekent eveneens dat het team rekening houdt met de verschillende leerstijlen.

Met **remediëring** bedoelen we het bieden van hulp om tekorten op te vangen of weg te werken. Ook hier is het belangrijk om de doelstelling van de activiteiten precies te omschrijven.

Studiebegeleiding en remediëring zijn uitnodigingen voor de leerling tot **zelfevaluatie**, tot reflexie over eigen studie- en leergedrag en hier op constructieve wijze iets aan te veranderen. Op die manier wordt de leerervaring van de leerling verruimd.

Studiebegeleiding en remediëring maken met de **evaluatie** deel uit van het **evaluatie- of feedbacksysteem** op school.

De didactische evaluatie, afgestemd op de doelstellingenniveaus in het leerplan biedt informatie over de wijze waarop de leerling deelneemt aan het leren op school maar biedt eveneens informatie over de wijze waarop de leraar hen bij het leerproces begeleidt. Ook voor de leraar is de didactische evaluatie een bron voor zelfevaluatie.

Openheid, tolerantie en humor t.a.v. het eigen leer- en lesgedrag bieden een goede garantie om samen met de leerlingen te onderzoeken op welke wijze hun leerproces het best kan verlopen, en om feedback te geven en te ontvangen.

Afstemming op doelstellingenniveaus

Evaluatie heeft pas zin als er gewaardeerd wordt vanuit criteria: vanuit doelstellingen. Daaruit kunnen twee kwaliteitseisen worden afgeleid:

- Hoe nauwkeuriger de na te streven lesdoelstellingen worden geformuleerd, hoe makkelijker het wordt om ze te evalueren.
- Hoe eenduidiger de lesdoelstellingen (afgeleid uit de leerplandoelstellingen) zijn geformuleerd des te preciezer de didactische evaluatie kan verlopen.

In de leerplandoelstellingen komen volgende niveaus voor. De evaluatie dient afgestemd te worden op deze doelstellingsniveaus:

- voor het niveau **weten/kennen** kan gebruik gemaakt worden van kennisvragen die peilen naar het precieze kennen en weten.
- voor het niveau **inzien** wordt gewerkt met inzichtvragen of -opdrachten waarbij de leerlingen kunnen aantonen dat zij belangrijke relaties inzien en begrijpen.
- voor het niveau **toepassen** zijn toepassingsvragen en -opdrachten aan de orde waarin de leerlingen hun kennis, vaardigheden en inzicht kunnen gebruiken, toepassen en uitvoeren in de leersituaties uit de klaspraktijk.
- voor het niveau **integreren** kunnen opdrachten gebruikt worden waarin de beheersing van de kennis en de vaardigheden aangetoond wordt in verschillende toepassingen, ook los van de leersituatie in de klas.
- voor het niveau **zijn**, wordt voortdurend gestreefd naar het stimuleren van het zelfvertrouwen en de motivatie van de leerlingen.

Procesevaluatie/productevaluatie

Om de doelstellingen van het leerplan te bereiken wordt er bij de evaluatie steeds uitgegaan van de beginsituatie. Het is wenselijk die beginsituatie helder in kaart te brengen binnen de concrete context van de klasgroep om het leerproces dat de leerlingen doorlopen, optimaal te begeleiden.

Het moet voor de leerling duidelijk zijn dat er een onderscheid is tussen de evaluatie van enerzijds het leerproces en anderzijds het eindproduct.

Bij de **procesevaluatie** wordt voortdurend gepeild in hoeverre de leerling het onderwijsproces goed verwerkt met de bedoeling dit proces zo nodig bij te sturen zodat elke leerling op de meest effectieve manier kan leren. De klemtoon ligt hierbij duidelijk op het optimaal functioneren en het welbevinden van de leerling.

Voor de leraar is het zaak om vooraf goed af te bakenen welk proces moet doorlopen worden, welke de verschillende stappen zijn om tot een goed leerresultaat te komen. Door geregelde feedback-momenten (kleine toetsen, gesprekken, volgsystemen) wordt de leerroute verder gezet of zo nodig bijgestuurd. Om de leerling te motiveren gebeurt dit in een constructieve, positieve sfeer.

Bij de **productevaluatie** daarentegen wordt op het einde van het leerproces (bijvoorbeeld: een hoofdstuk, een opdrachtenreeks, een project, een trimester...) nagegaan in hoeverre de leerling de leerplandoelstellingen bereikt heeft.

Fasen van het evaluatieproces

Het evaluatieproces is meer dan het geven van een eindcijfer. Het is belangrijk om dit eindcijfer te onderbouwen door:

1. het verzamelen van gegevens

- dit gebeurt door het observeren en evalueren van opdrachten, taken, oefeningen, groepswork.

2. het **interpreteren**

- de gegevens worden getoetst aan de criteria die de leraar **vooraf** duidelijk heeft bepaald en aan de leerlingen meegedeeld.
- de leraar houdt hierbij rekening met de vakgerichte doelen en met de vakoverschrijdende eindtermen die hij in zijn vak heeft geïntegreerd.
- bij voorkeur worden de criteria bepaald door de vakwerkgroepen of minstens in samenspraak met de collega's zodat er een verticale afstemming kan gebeuren.

3. het **beslissen**

- in eerste instantie zal de individuele leraar een beslissing nemen over de vorderingen en de eindresultaten van de leerlingen.
- die individuele beslissing wordt besproken en geïntegreerd in de besluiten van de klassenraad.

4. het **rapporteren**

- de leerling krijgt duidelijke informatie over zijn/haar vorderingen.
- dit gebeurt enerzijds in geregelde momenten van feedback voor de leerling en anderzijds in een schriftelijke rapportering (rapport, ...).

Evaluatie van de algemene en technische vakken

De leraar onderbouwt de evaluatie van de algemene en technische vakken door allerlei gegevens zoals:

1. taken

- leerlingen lossen in de klas tijdens de les vragen, oefeningen en opdrachten op. Hierbij kunnen ze bijvoorbeeld gebruik maken van hun cursussen en schriften.
- hierbij aansluitend kan de leraar hetzij klassikaal, hetzij individueel de oefeningen en opdrachten verbeteren en bespreken.
- deze besprekingen zijn een eerste middel om het leerproces van de leerling bij te sturen

2. opdrachten

- de opdrachten geven de leerling de kans om vaardigheden te trainen en een beter inzicht te verwerven in leerinhouden.
- na elke opdracht is het belangrijk om de leerling zo snel mogelijk op de hoogte te stellen van het resultaat. Bij duidelijke tekorten is een bijsturing aangewezen.

Wij raden aan om een studiebegeleidingsplan en een remediëringsplan te ontwerpen binnen de vakwerkgroep en de mogelijkheden tot studiebegeleiding en remediëring binnen de context van de opleiding op basis van collegiaal overleg te onderzoeken.

3. kleine toetsen

- na het afwerken van afgebakende gehelen kan de leerling getoetst worden.
- het is belangrijk om na de individuele correctie door de leraar een klassikale bespreking van de toets te voorzien zodat leerlingen uit hun fouten kunnen leren.
- op basis van de individuele resultaten kan de leraar beslissen om bepaalde onderdelen van het leerproces voor een bepaalde leerling (of leerlingengroep) te herhalen of uit te breiden.

4. grote overhoringen

- na het afwerken van een groter geheel kunnen grote overhoringen worden afgenomen. Het gaat hierbij om productevaluaties: welke doelstellingen heeft de leerling op het einde van het leerproces bereikt?
- grote overhoringen dienen duidelijk afgebakend te zijn waarbij de leerlingen precies weten welke doelstellingen en leerinhouden getoetst zullen worden.
- een productevaluatie kan ook bestaan uit de beoordeling van een project of werkstuk dat voor een bepaald vak door leerlingen in groepjes of individueel werd gerealiseerd. Essentieel bij het tot stand komen van zo'n project is de procesevaluatie. Deze maakt integraal deel uit van de uiteindelijke productevaluatie. De leraar geeft duidelijke informatie over de wijze waarop deze procesevaluatie in de productevaluatie zal worden opgenomen.

Praktijkvakken

Alle leerplandoelstellingen per vak kunnen voorwerp zijn van evaluatie.

Het is heel belangrijk om de leerlingen **vooraf** duidelijk op de hoogte te brengen van:

- de precieze doelstellingen die getoetst zullen worden;
- welke criteria gebruikt zullen worden;
- wat de norm is om te slagen.

Een mogelijk beoordelingsproces, zowel voor praktijkvakken als voor algemene en technische vakken, kan er zo uitzien:

- de leerlingen krijgen de werk- en vaardigheidsanalyse van de uitvoering;
- de leraar bepaalt op welke aspecten en sleutelpunten de leerling zal beoordeeld worden en praat hierover met hem; bijvoorbeeld in een klasgesprek, in de individuele begeleiding, ...
- geregeld worden feedbackmomenten ingelast waarop de leerling een duidelijk beeld krijgt van de verworven vaardigheden en attitudes van zijn sterke en zwakke punten. Deze momenten kunnen als een functioneringsgesprek met de leerling worden opgevat;
- op basis van de feedbackmomenten kan indien nodig een remediëring met de leerling afgesproken worden;
- na een bepaalde periode volgt een productevaluatie.

De leerling zal de verworven kennis hanteren, toetsen en inoefenen aan de hand van opdrachten.

Door een permanente evaluatie wordt het de leerling mogelijk gemaakt zijn werkmethode zelf te verbeteren aan de hand van zijn individueel begeleidingsplan. De leerling moet er zich bewust van worden dat zijn evaluatie afhankelijk is van zijn persoonlijke inzet bij het uitwerken van realiteitsgerichte opdrachten. Hij moet leren om zijn eigen vorderingen op positieve wijze te evalueren en elk nieuw bereikt resultaat als een winstpunt te ervaren.

De leraren begeleiden de leerling hierbij. Zij helpen de leerling te reflecteren over de uitgevoerde taken en opdrachten. Zij wijzen hem voortdurend op de beroepsgerichte aspecten. Ook besteden zij veel aandacht aan de specifieke attitudes die de leerling dient te verwerven. Van hen wordt binnen deze zienswijze een goed observatievermogen verwacht. We bevelen daarom aan om te werken met een volgsysteem waarbij zowel de leerling als de leraar op elk moment kan nagaan in welke mate de leerling bepaalde doelstellingen beheerst. Zo'n

volgsysteem kan vorm krijgen door middel van een doelstellingenrapport, een cijferrapport, een woordbeoordeling.

Ook wordt binnen deze zienswijze van de leraar verwacht dat hij op een constructieve manier met de leerlingen communiceert. "Leren", d.w.z. kennis, vaardigheden, attitudes verwerven kan immers alleen maar in een veilige omgeving waarin de leerling zich goed voelt en zich gewaardeerd weet om wie hij is.

NUTTIGE ADRESSEN

IVOC

Leliëgaarde 22
1731 Zellik
tel.: 02/511.53.50
fax: 02/511.71.91
<http://www.ivoc.be>

CreaModa (kledingfederatie)

Leliëgaarde 22
1731 Zellik
tel.: 02 238 10 12
fax: 02 238 10 10
<http://www.creamoda.be>

VLOR

Vlaamse Onderwijsraad
Leuvenplein 4
1000 Brussel
tel.: 02/219.42.99
fax: 02/219.81.18
e-mail: vlaamse.onderwijsraad@vlor.be
<http://www.vlor.be>

Departement Onderwijs

Afdeling Informatie en Documentatie, Cel Publicaties
Hendrik Consciencegebouw
Emile Jacqmainlaan 165
1210 Brussel
tel. (02) 553 66 53
fax (02) 553 66 54

Departement Onderwijs

Dienst voor Onderwijsontwikkeling
Hendrik Consciencegebouw
Emile Jacqmainlaan 165
1210 Brussel
tel. (02) 553 66 53
fax (02) 553 66 54
www.ond.vlaanderen.be/dvo

Vlaamse Openbare bibliotheken

www.bib.vlaanderen.be

IPB bvba
Tommeltlaan 65
2640 Mortsel
tel.: 03/232.88.55
fax: 03/231.71.33

MODE UNIE (voor de Zelfstandige Modedetailhandel vzw)
Twee kerkenstraat 29/5
1000 Brussel
tel.: 02 238 06 50
fax: 02 230 09 15
<http://www.unizo.be>

Kluwer-Veiligheid & Milieu
Santvoortbeeklaan 21-25
2100 Antwerpen
tel.: 0800/945.71
fax: 0800/175.29
www.kluwer.be

Algemeen Belgisch Vlasverbond
Oude Vestingstraat 15
8500 Kortrijk
tel.: 056/22.02.61

Breigoedmuseum
Cultureel Centrum Sint-Niklaas
Zwijgershoek 14
9100 Sint-Niklaas
tel.: 03/777.29.42

COBOT
Poortakker
9000 Gent
tel.: 09/222.26.14

DETEX – TMO
Dribergsestraat 11
Postbus 183
3940 AD Doorn NL
tel.: 0031 (343) 41.24.10
www.staatjegoed.nl

ETITEX
Montoyerstraat 24
1000 Brussel
tel.: 02/238.10.11

EUROCOTON

Montoyerstraat 24
1000 Brussel

FEBELTEX

Montoyerstraat 24 b1
1000 Brussel
tel.: 02/287.08.11

FEBELTEX

Poortakkerstraat 98
9051 Gent
tel.: 09/242.98.20
fax: 09/242.98.29
E-mail: info@gent.febeltex.be

Website: www.febeltex.be

FEDIS (Belgische Federatie van de distributieondernemingen)

Sint-Bernardstraat 60
1060 Brussel
tel.: 02/537.30.60
fax: 02/539.40.26
<http://www.fedis.be>

SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) ook STV-Innovatie en Arbeid
(Stichting Technologie Vlaanderen)

Jozef II-straat 12-16
1000 Brussel
tel.: 02/209.01.11
<http://www.serv.be>

MOMU – modemuseum (+ boekhandel)

Nationalestraat 28
2000 Antwerpen
tel.: 03/470.27.70
www.momu.be

ITWO (International Textiel Wol Organisation)

Industriestraat 4
1000 Brussel
Tel.: 02/505.40.10

Provinciaal Instituut voor Milieu-educatie

Mechelsesteenweg 365
2500 Lier
tel.: 015/31.95.11

Provinciaal Veiligheidsinstituut

Jezusstraat 28
2000 Antwerpen
tel.: 03/203.42.00

Stedelijk Modemuseum

Gasthuisstraat 11
3500 Hasselt
tel.: 011/22.17.73
fax: 011/22.10.66
www.modemuseum@hasselt.be